

The image features a solid black background. On the left side, there is a vertical yellow bar. A thick, horizontal orange bar with rounded ends spans across the top of the black area. The word "Proteine" is written in white, bold, sans-serif font in the lower-left quadrant of the black area.

Proteine

C - 50,6 - 54,3 %
O - 21,5 - 23,5 %
N - 15,0 - 16,6 %
H - 6,5 - 7,3 %
S - 0,3 - 2,5 %

Proteinele sunt substanțe macromoleculare organice cu structură polipeptidică, în care unitățile de bază le reprezintă cei 21 de aminoacizi proteinogeni.

Mr(ovalbuminei) = 36 000;
Mr(proteinei musculare) = 1 500 000.

Conținutul de proteină în diferite țesuturi umane diferit.

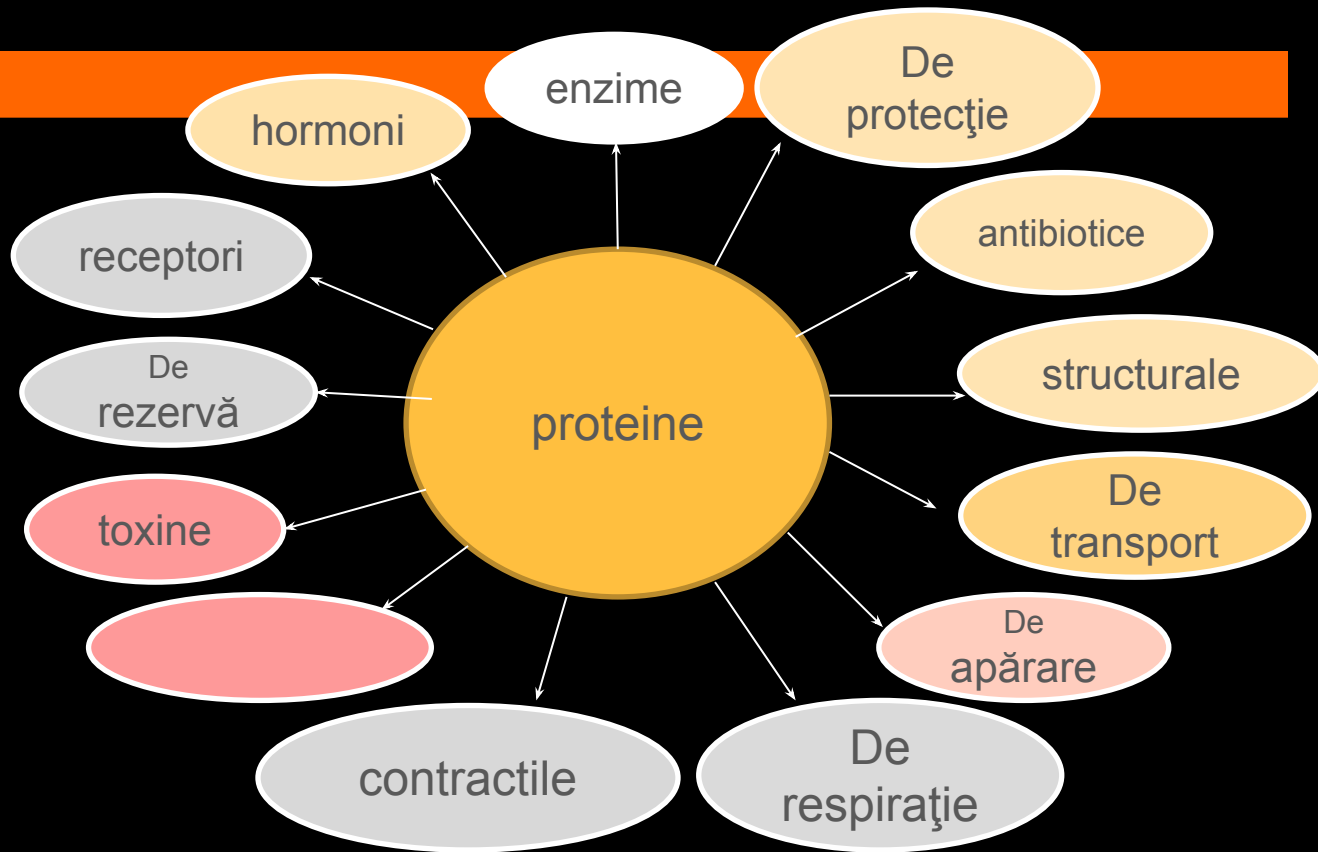
Astfel, mușchii conțin până la 80% proteină, splină, sânge, plămâni - 72%
Piele - 63%
ficat - 57%
creier - 15%
tesutul adipos, os și dinte țesut - 14-28%.

MASA MOLECULARĂ ALE PROTEINELOR:

Белок	М	Белок	М
Соматотропин	21 500	Церулоплазмин	150 000
Интерферон	26 000	Фибриноген	340 000
Карбоангидраза эритроцитов	29 000	Апоферритин	450 000
Пепсин	35 000	Иммуноглобулин IgM	950 000
Альбумин сыворотки крови	66 500		
Трансферрин	88 000		

ALCOOL— 46, ACID ACETIC— 60, BENZOL — 78.

Funcțiile proteinelor:

structural

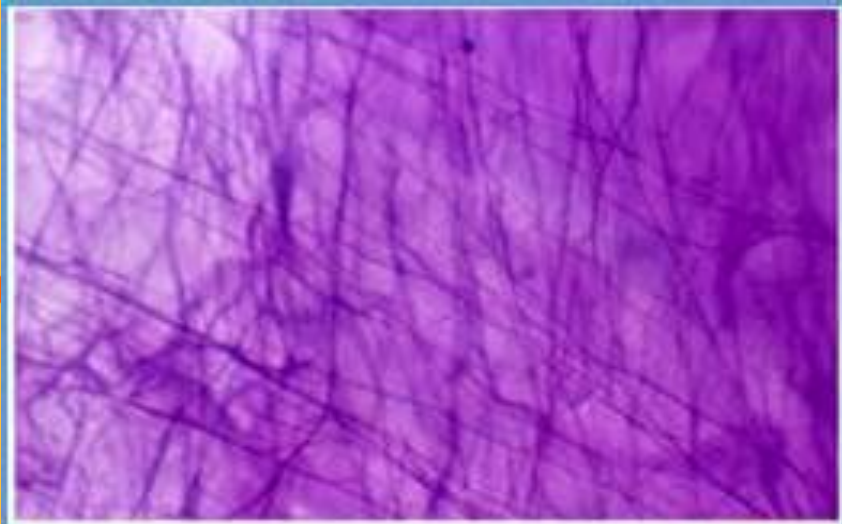

Кератин

- **Keratina** - proteina din epidermă, păr, pene, unghii, copite și coarne
- se disting printr-un conținut mare de sulf.
- Au o mare **rezistență chimică și mecanică**.

structural

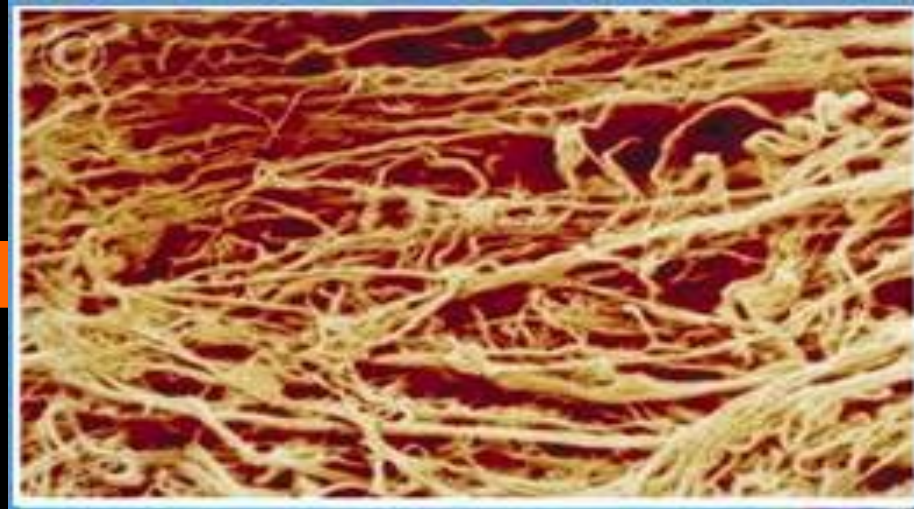
Эластин

Elastina

constituie tesutul fibros, a arterelor și a unora din tendoane, cum este de exemplu tendonul de la ceafa bouului.

cu o elasticitate comparabilă cu a cauciucului

conferă țesuturilor și organelor capacitatea de a se întinde fără a se rupe, constituind **fibre elastice**

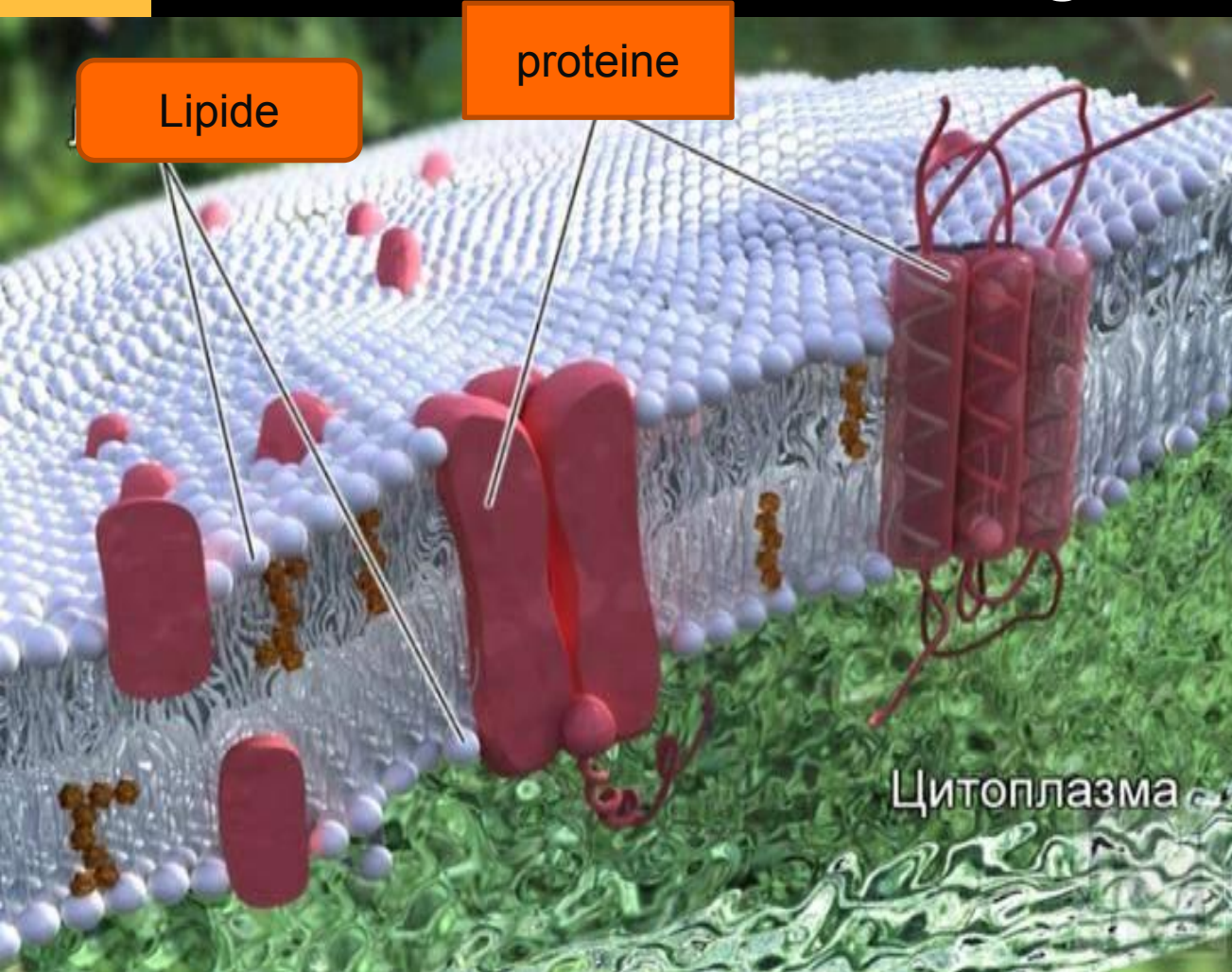
Коллаген

Colagenul

este componenta principală a țesuturilor conjunctive, tendoanelor, ligamentelor, cartilajelor, pielii, oaselor, solzilor de pește.

Structural

proteinele membranare ce intră în structura tuturor membranelor biologice

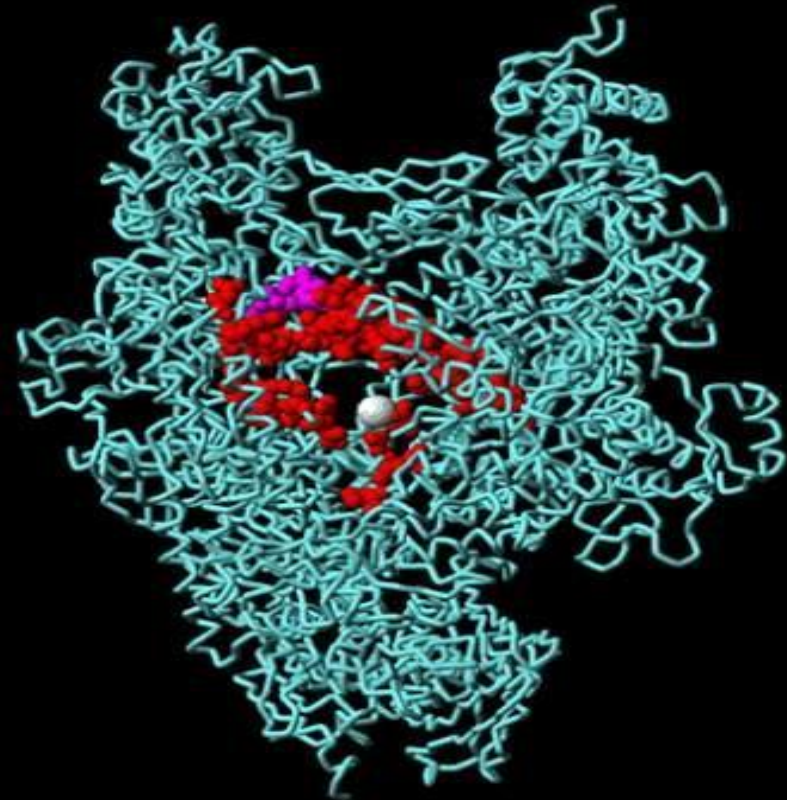
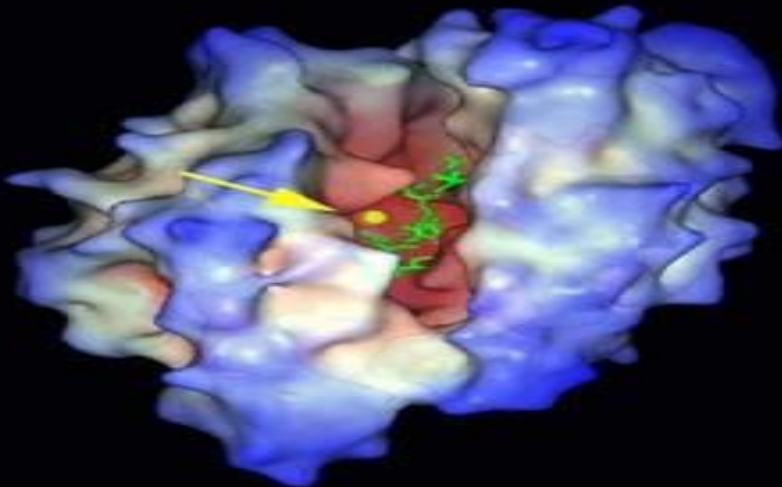

- Transportorii membranari care realizează transportul activ, contra gradientului de concentrație, al diferiților metaboliți prin membranele biologice.

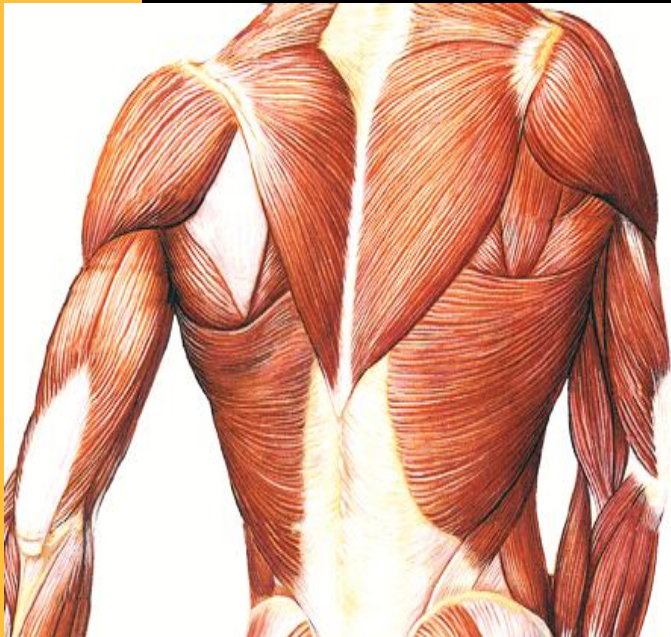
Proteinele cu rol catalitic – enzime (3000)

- ❖ peroxidaza
- ❖ amilaza
- ❖ pepsina
- ❖ Lipaza, etc.

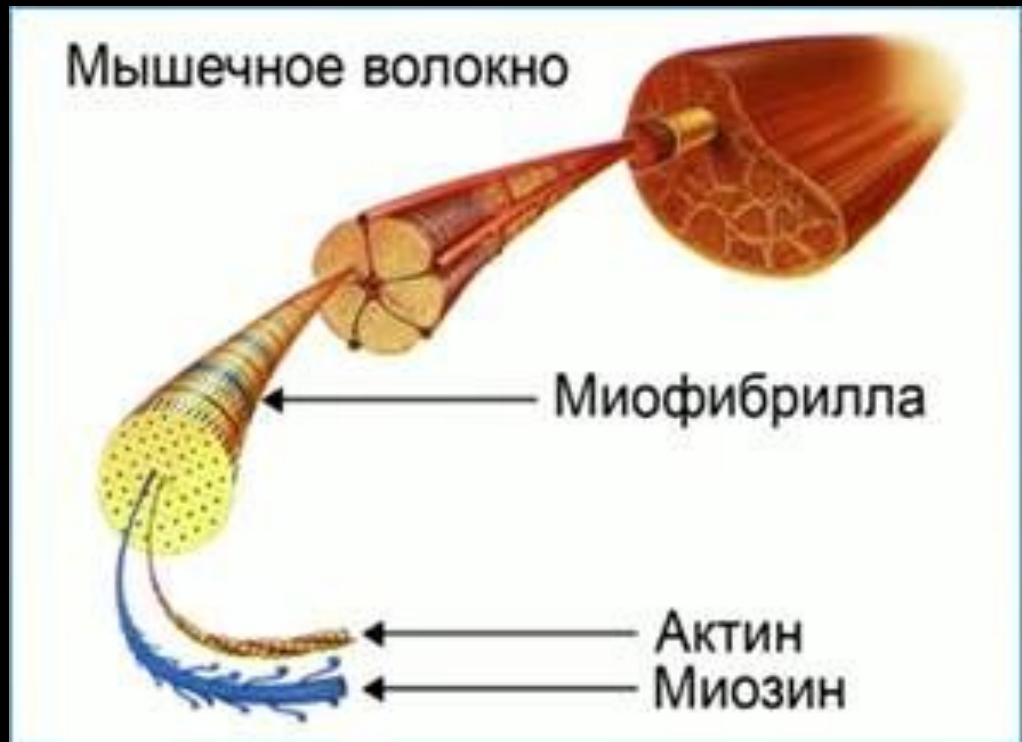

Proteinele contractile

- actina
- miozina

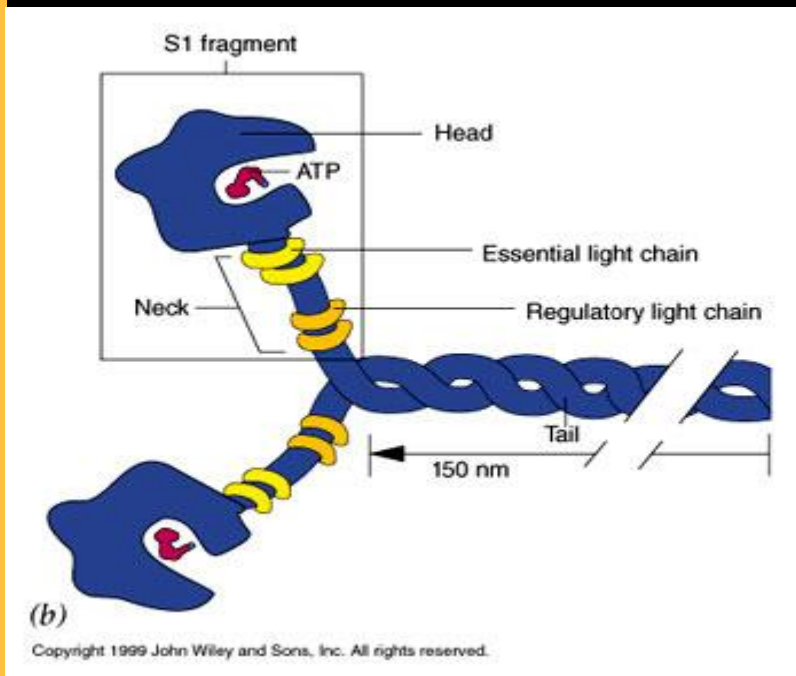

Miosina și actina sunt proteinele care asigură funcțiunea contractilă a mușchiului

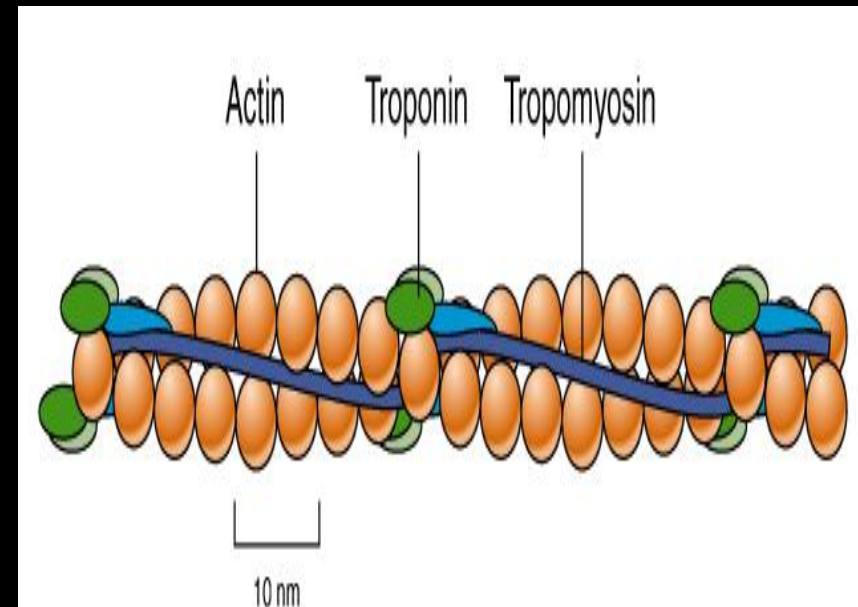
- miozina

- Este componentă a filamentelor subțiri din mușchiul striat.

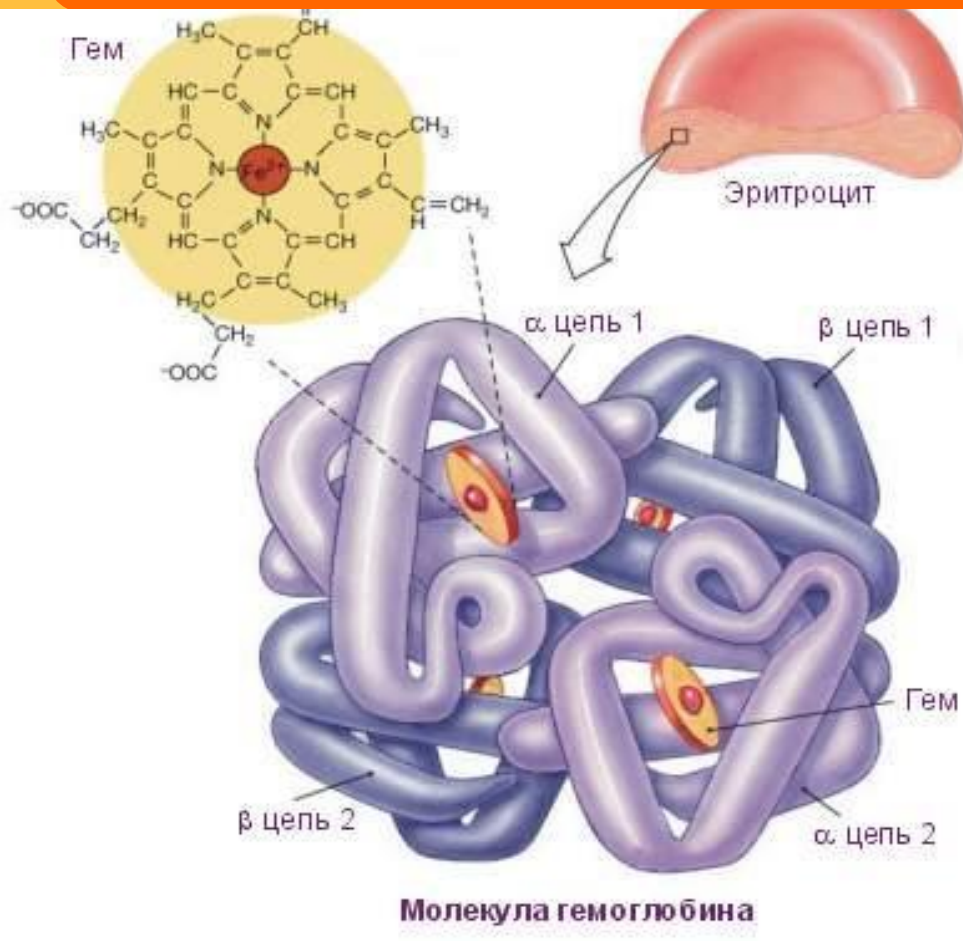
- tropomiozina

- Este componentă a filamentelor subțiri din mușchiul striat.

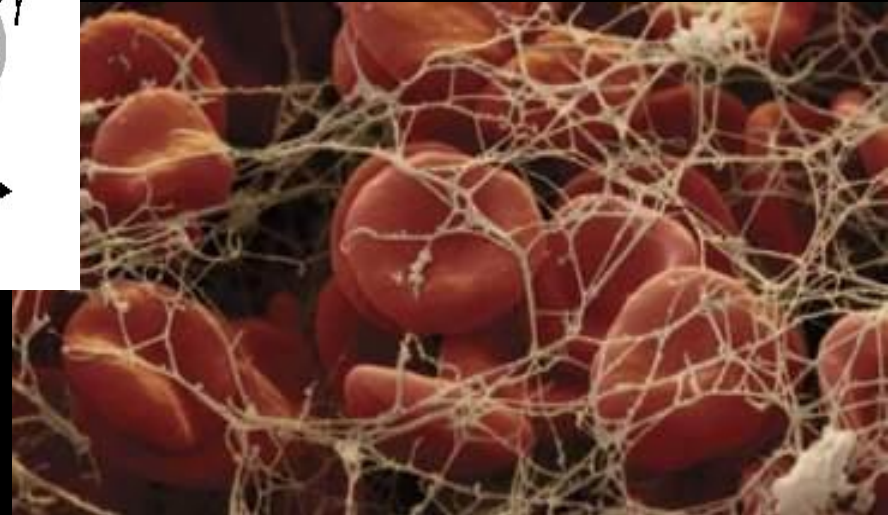
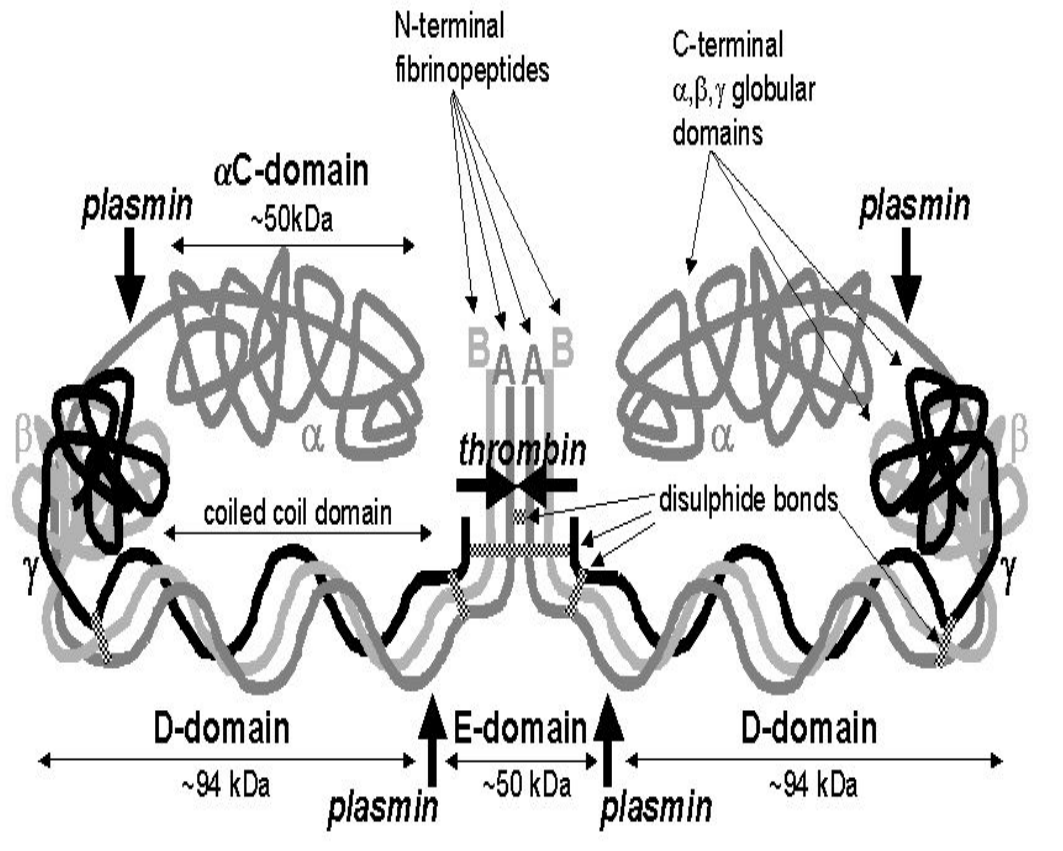
Proteinele de respirație

- **hemoglobina** - care asigură transportul oxigenului și dioxidului de carbon
- **mioglobina** - cu rol în transportul oxigenului la nivel muscular

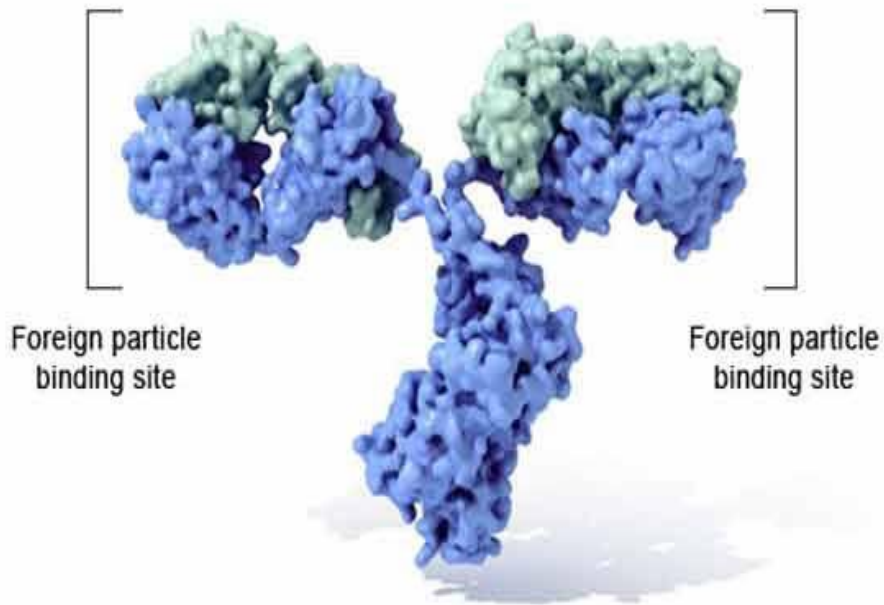
Proteinele cu rol de protecție

Fibrinogenul – proteina care se transformă în fibrină în timpul coagulării sângelui

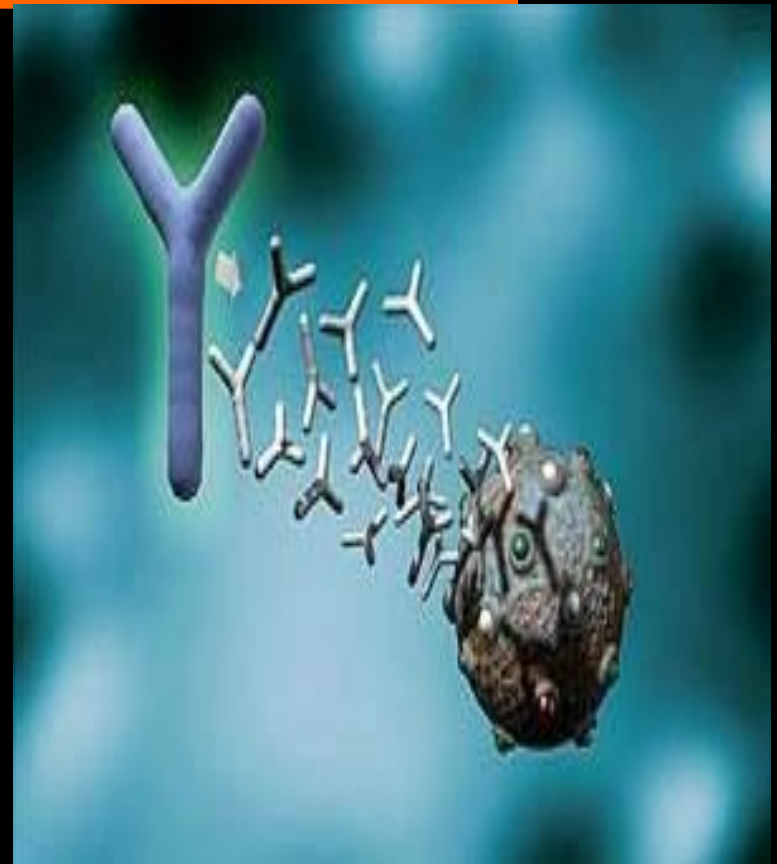

Proteine cu rol de apărare imunoglobuline (anticorpii)

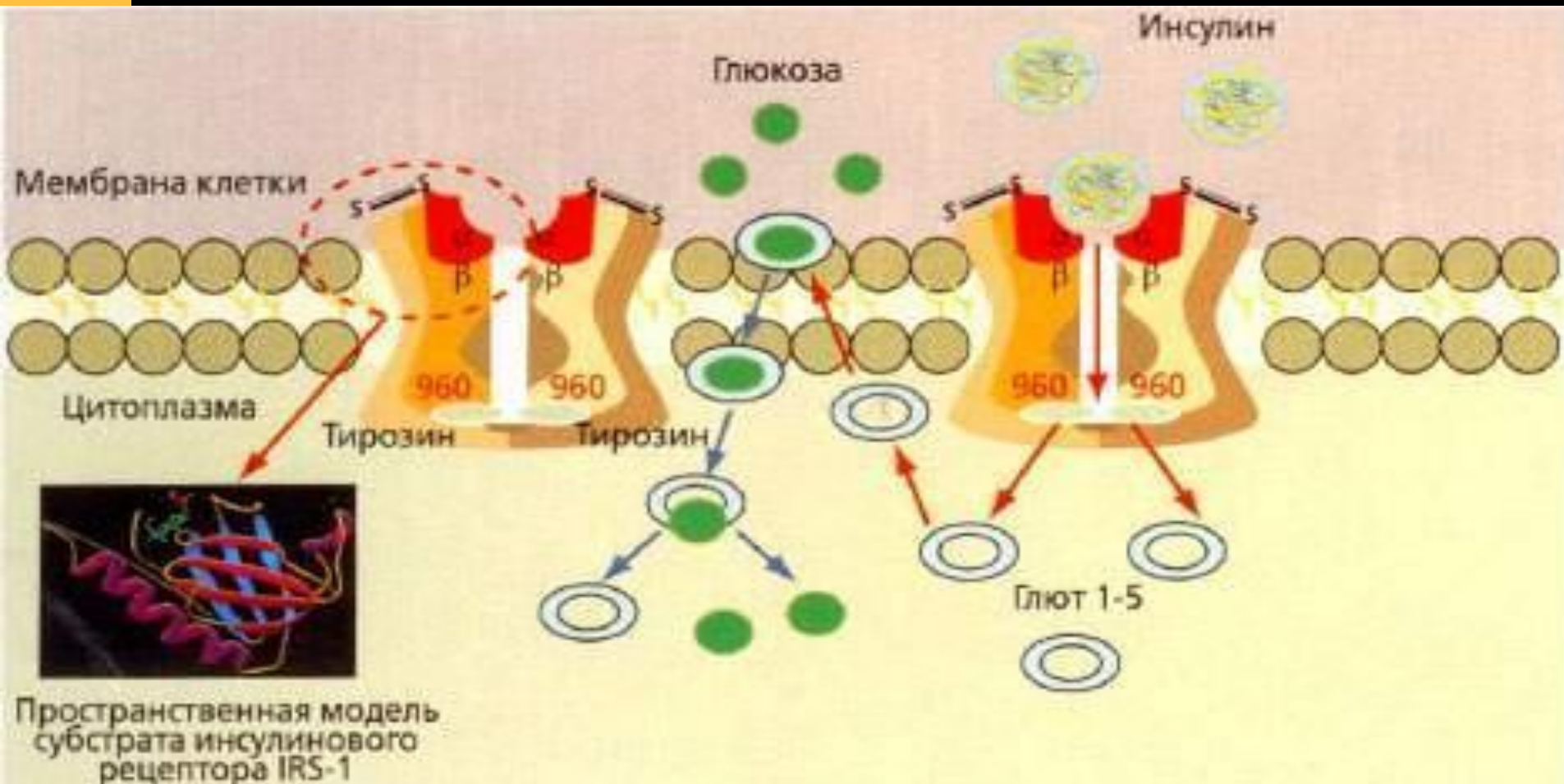
Immunoglobulin G (IgG)

U.S. National Library of Medicine

receptori

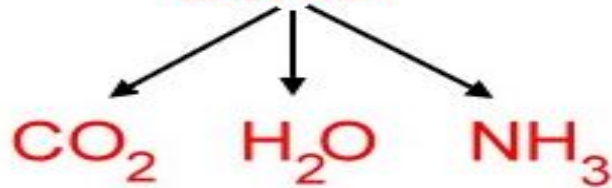

rol energetic

- 1 g proteine - 4.1 ckal

20% în energetica organismului provenind din oxidarea aminoacizilor proteinoageni.

Белки

1 г = 17,6 кДж

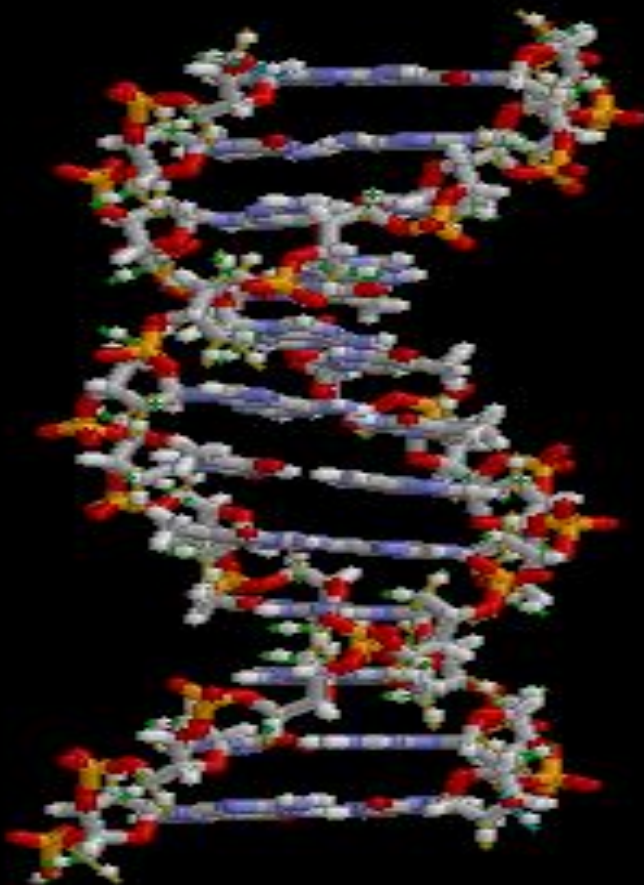
Мочевина

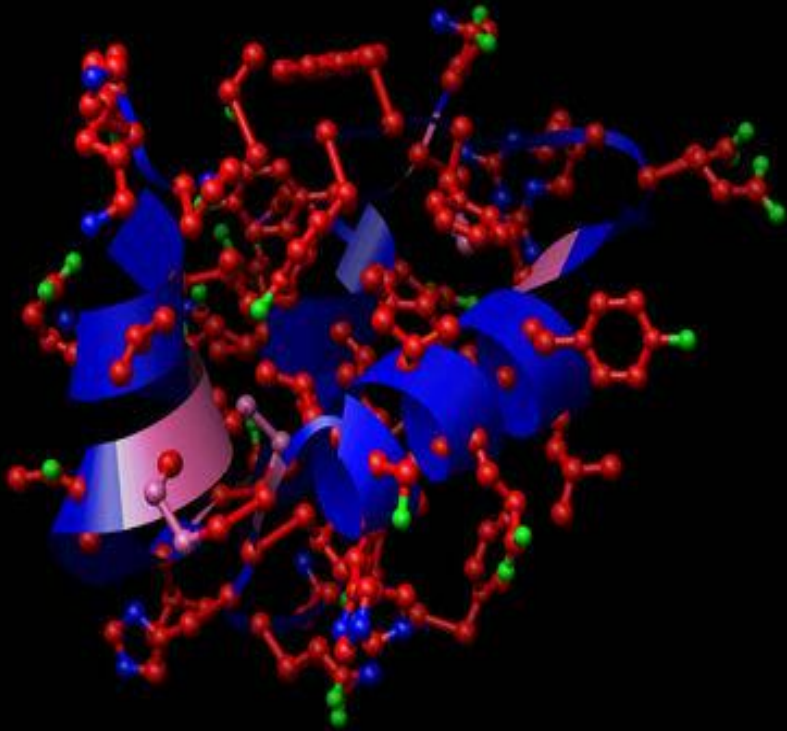
informațional

- ADN- acid dezoxiribonucleic

- **exprimarea informației genelor** necesită activitatea unui mare număr de proteine care cooperează cu acizii nucleici în procese ca :
  - replicarea ADN,
  - sinteza ARN și a proteinelor;

Proteinele cu rol hormonal

- hormonii reglatori ai hipotalamusului
- Hormoni adenohipofizari
- parathormon
- Insulina
- Glucagon

- **Endorfinele și encefalinele**, substanțe endogene cu rol funcțional și cu efect analgezic puternic

Peptidele antibiotice

- sunt produse de microorganisme.
- Au o structură peptidică, deseori ciclică și pot conține și D-aminoacizi (ex. **gramicidina S** este un decapeptid, atipic, ciclic;
- **actinomicina D** este formată din două pentapeptide;
- **acidul 6-aminopenicilanic**, substanța de bază a penicilinei și precursor pentru multe peniciline sintetice, este un dipeptid atipic).

toxinele

Nefrotoxinele
Toxinele hemolitice
Neurotoxinele
Miotoxinele
Cardiotoxinele

Ciupercă Pale conține: a -amanitin 5-7 mg, faloidină 20-30 mg (o ciupercă conține, în medie 10 mg faloidină 8 mg L-amanitin și 5 mg de B-amanitin). În cazul în care se produce intoxicații fatale

Proteinele de rezervă

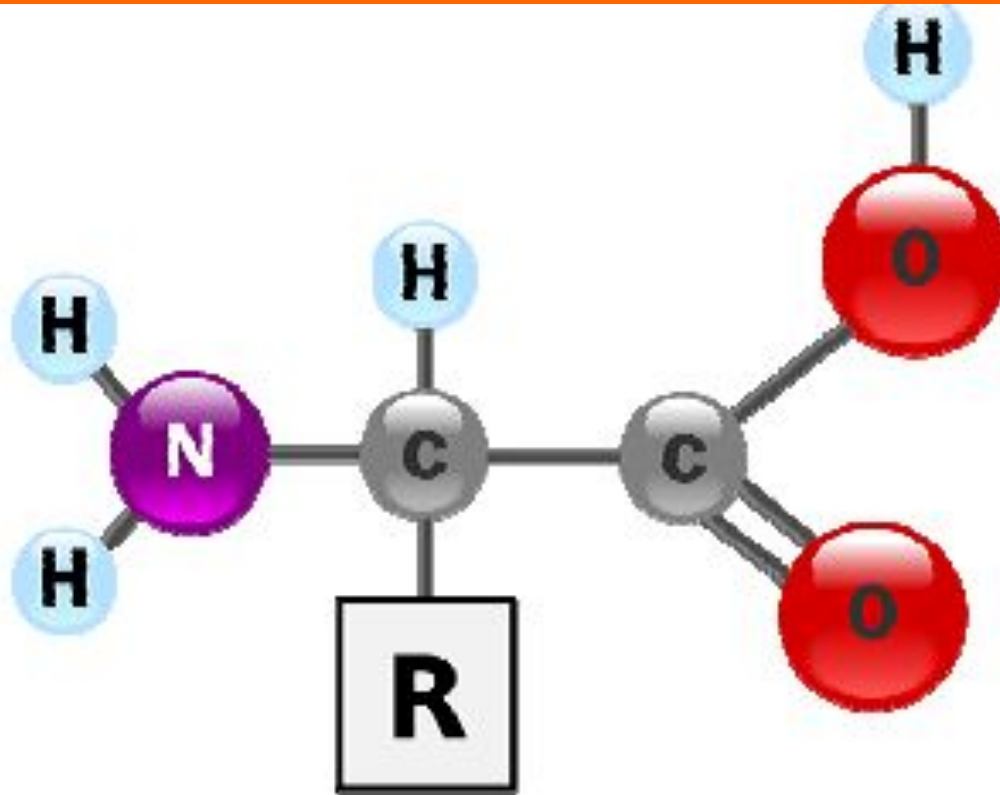

**Cazeina și lactalbumina
din lapte**

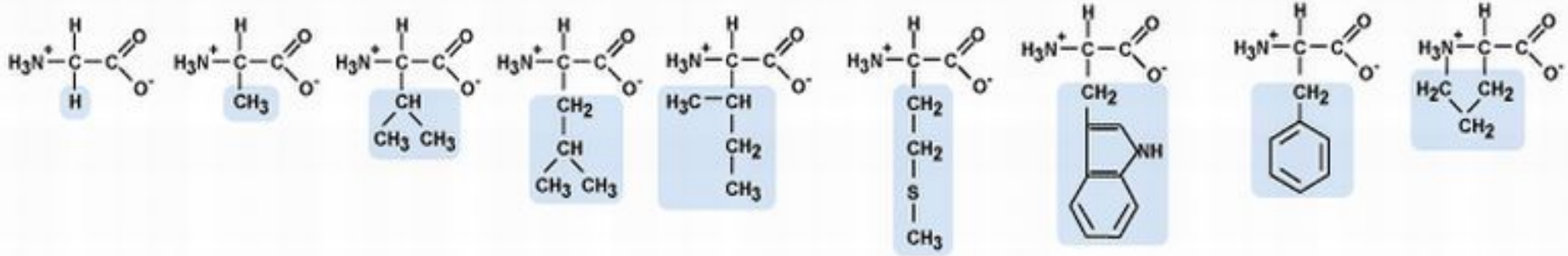

Ovalbumina din ouă

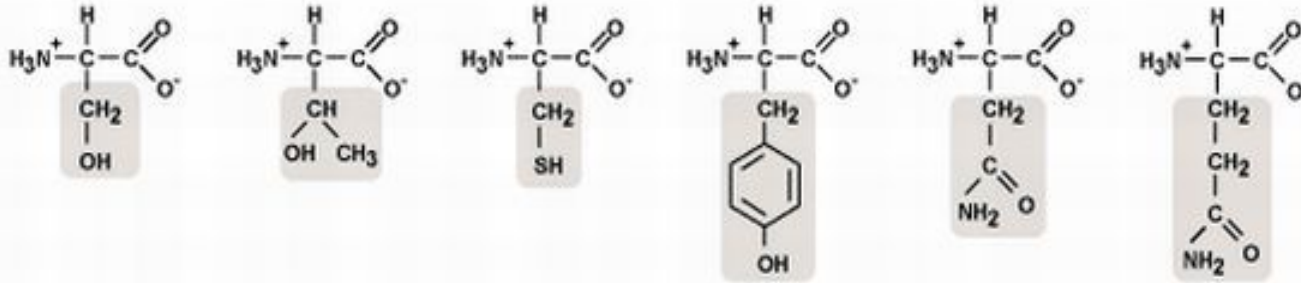
formula generală a AA

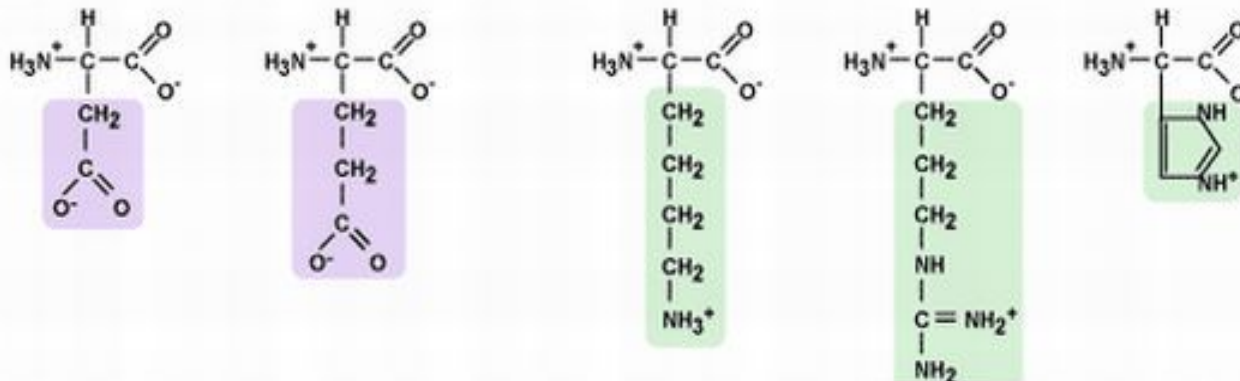
AMINOACIZI

Глицин   Аланин   Валин   Лейцин   Изолейцин   Метіонин   Триптофан   Фенілаланин   Пролін

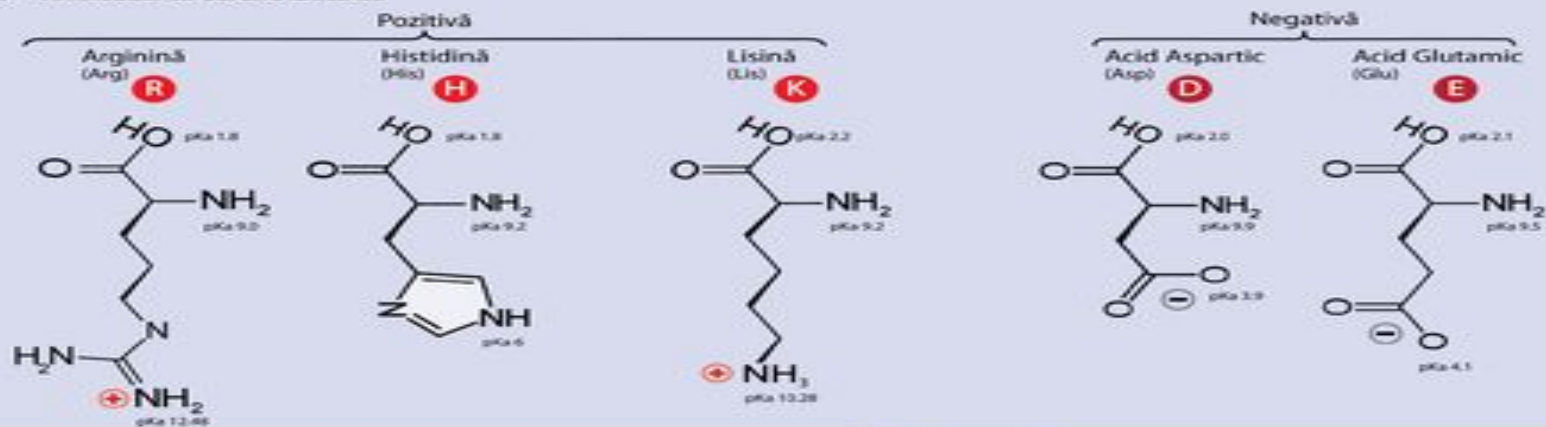

Серин   Треонин   Цистеин   Тирозин   Аспарагин   Глутамин

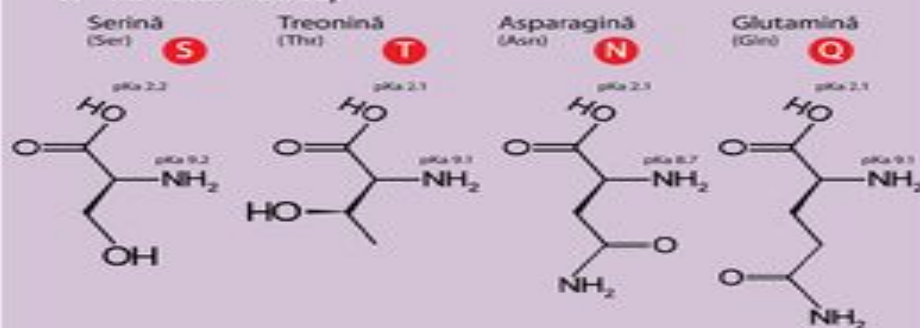

Аспартова я кислота   Глутамінова я кислота   Лізин   Аргінін   Гістидин

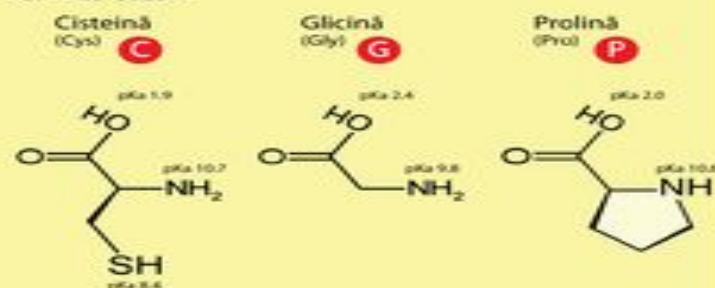
A. Aminoacizi cu Sarcină Electrică

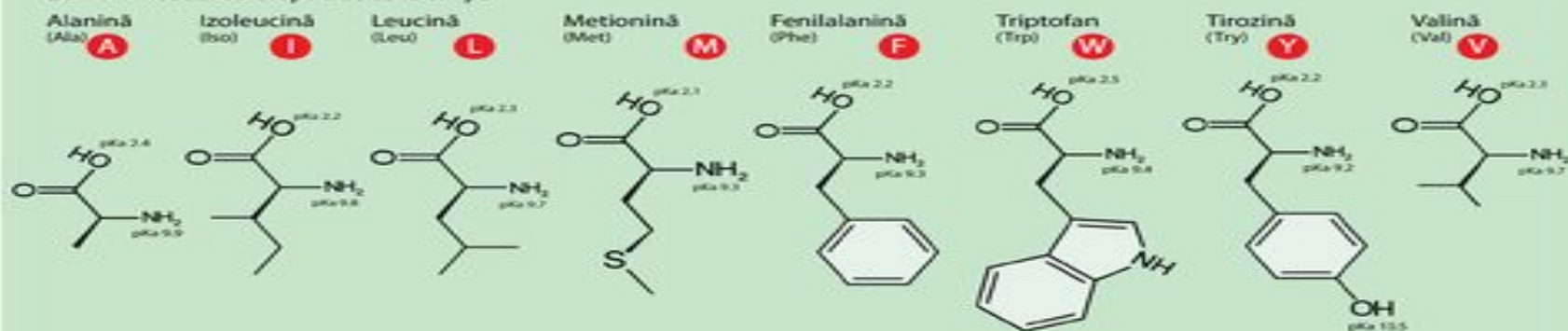
B. Aminoacizi Polarizapi

C. Alte Cazuri

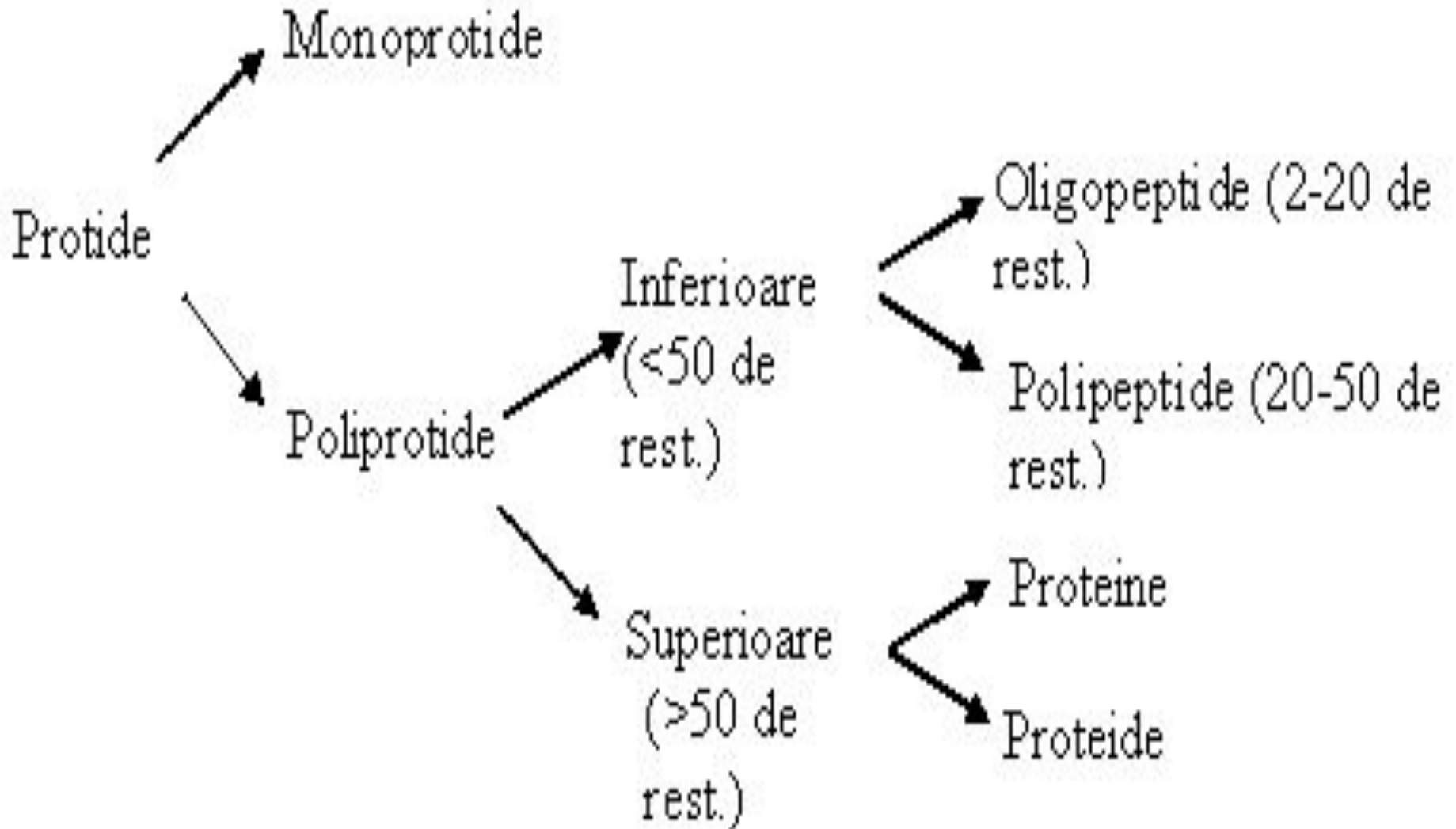

D. Aminoacizi cu Grupa Insolubilă în Apă

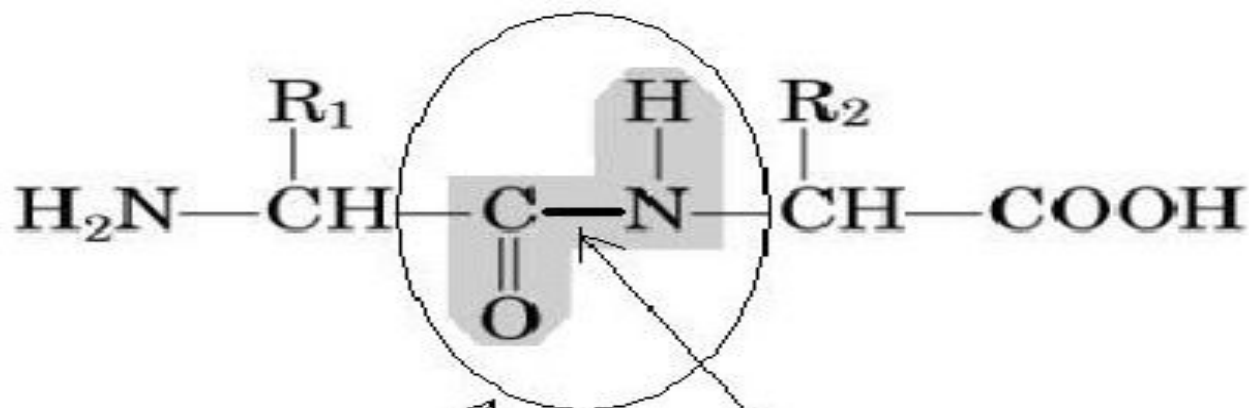
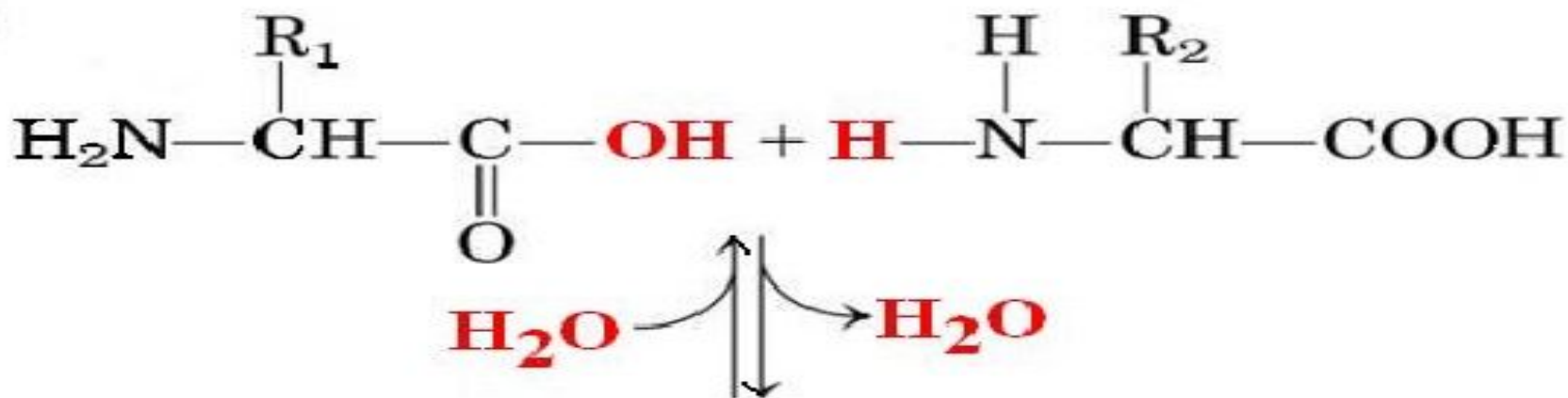

Clasificarea

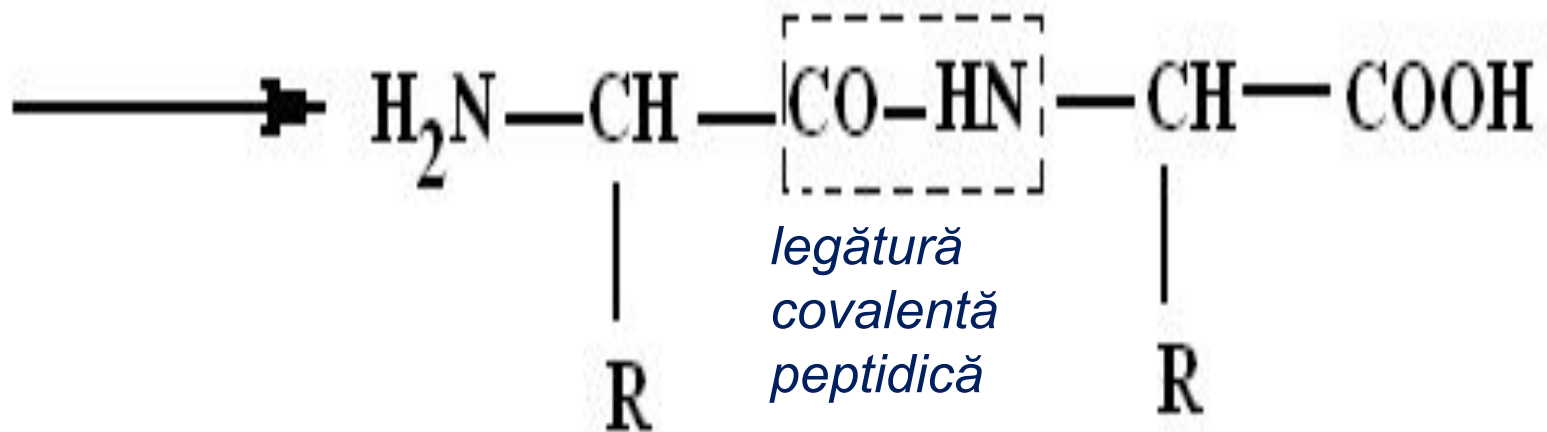
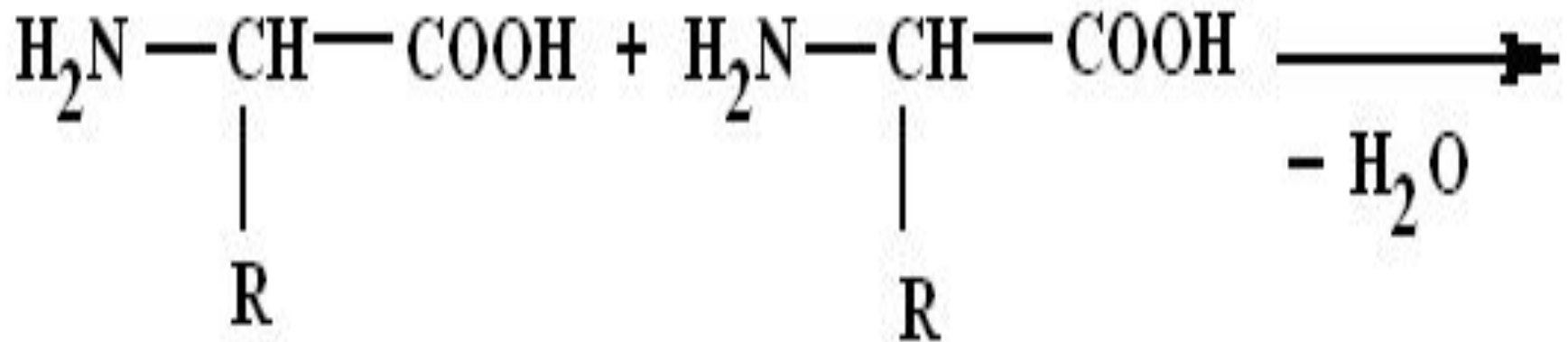
legătura peptidică –CO-NH-

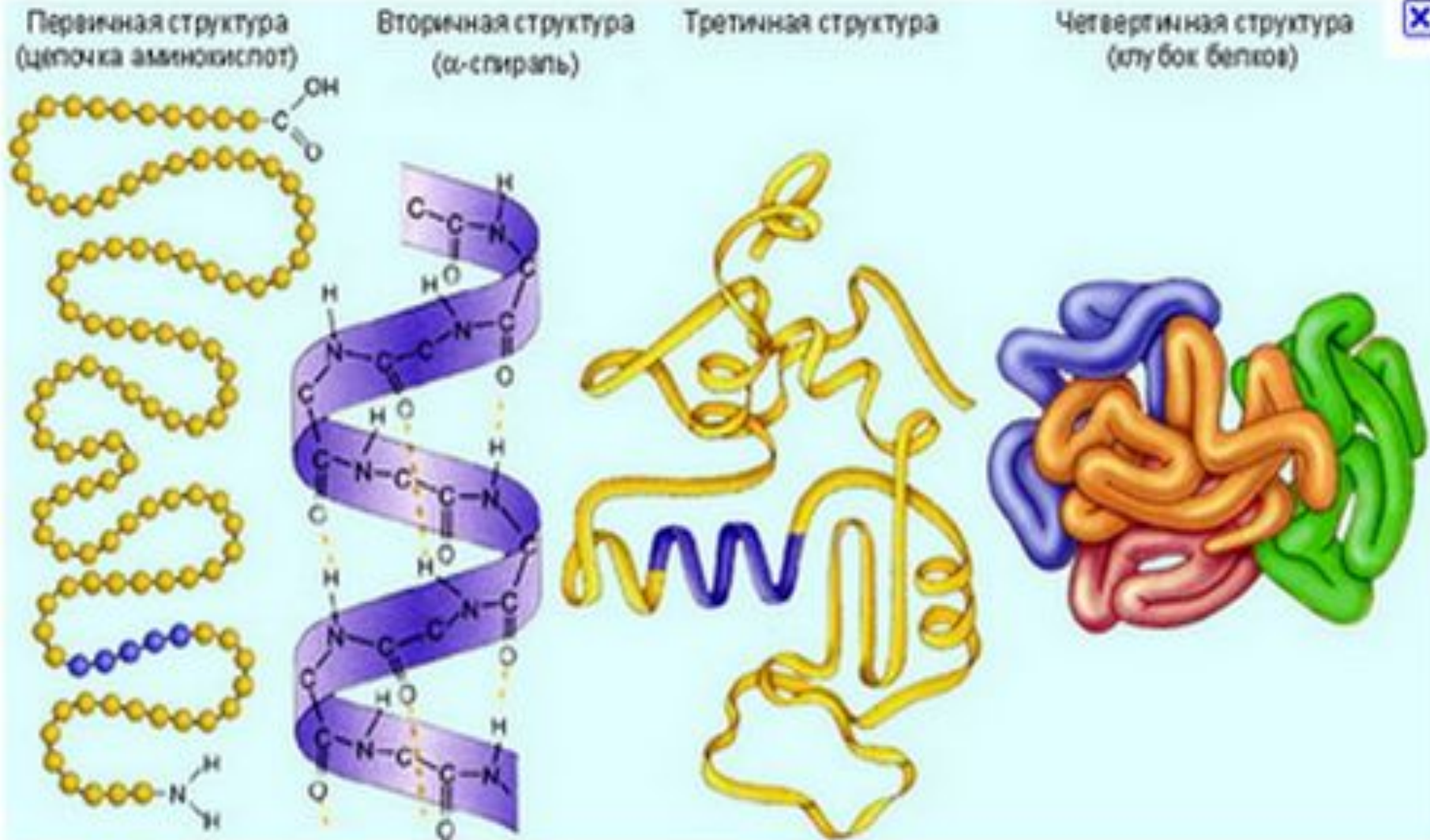
grupare peptidica

legatura peptidica

dipeptidă

Nivelurile de organizare a proteinelor

Nivelurile de organizare a proteinelor

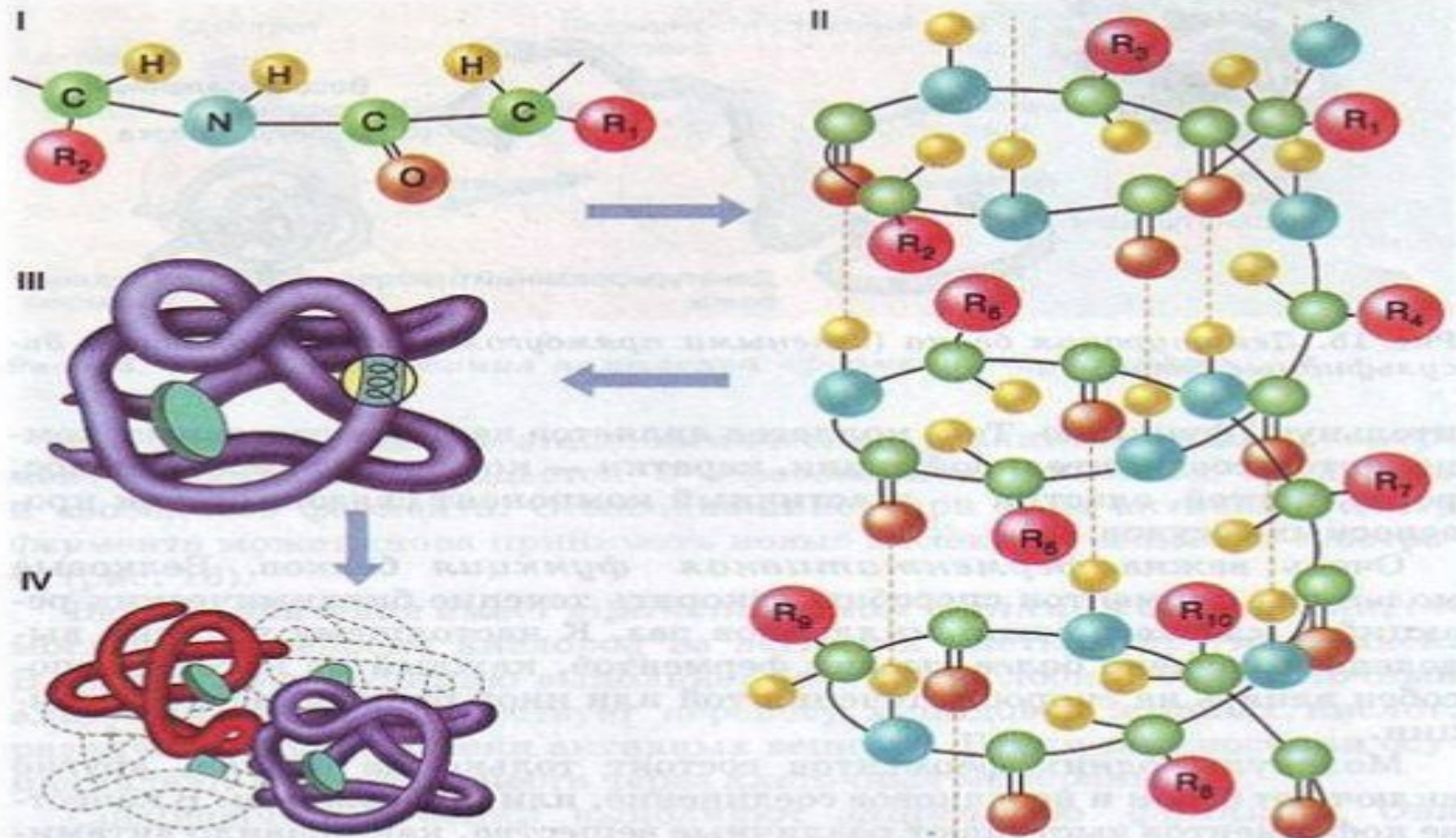
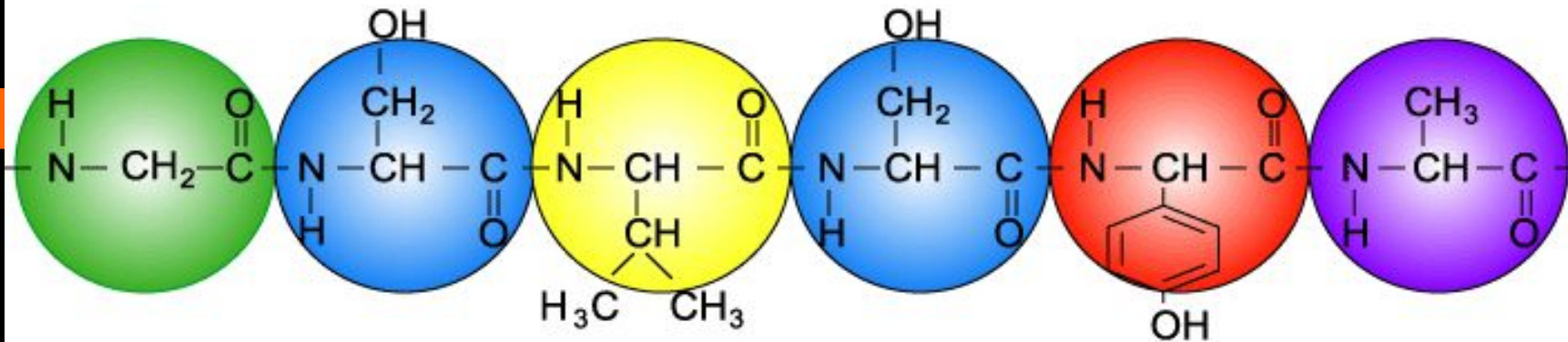

Рис. 14. Уровни организации белковой молекулы: I, II, III, IV — первичная, вторичная, третичная, четвертичная структуры

Structura primară

Глицин

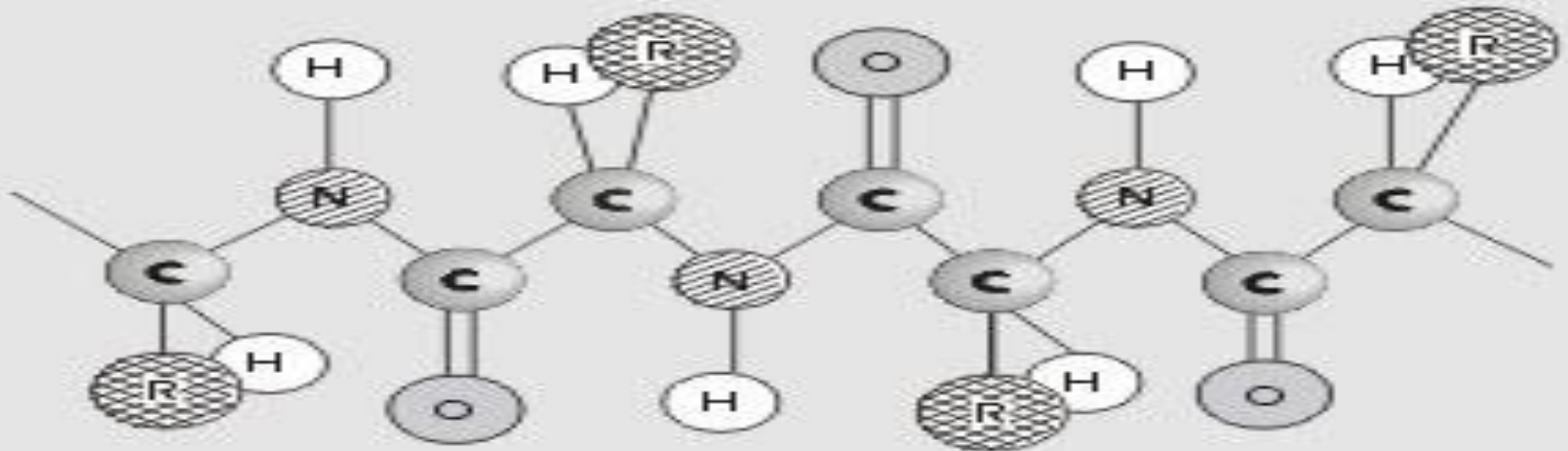
Серин

Валин

Серин

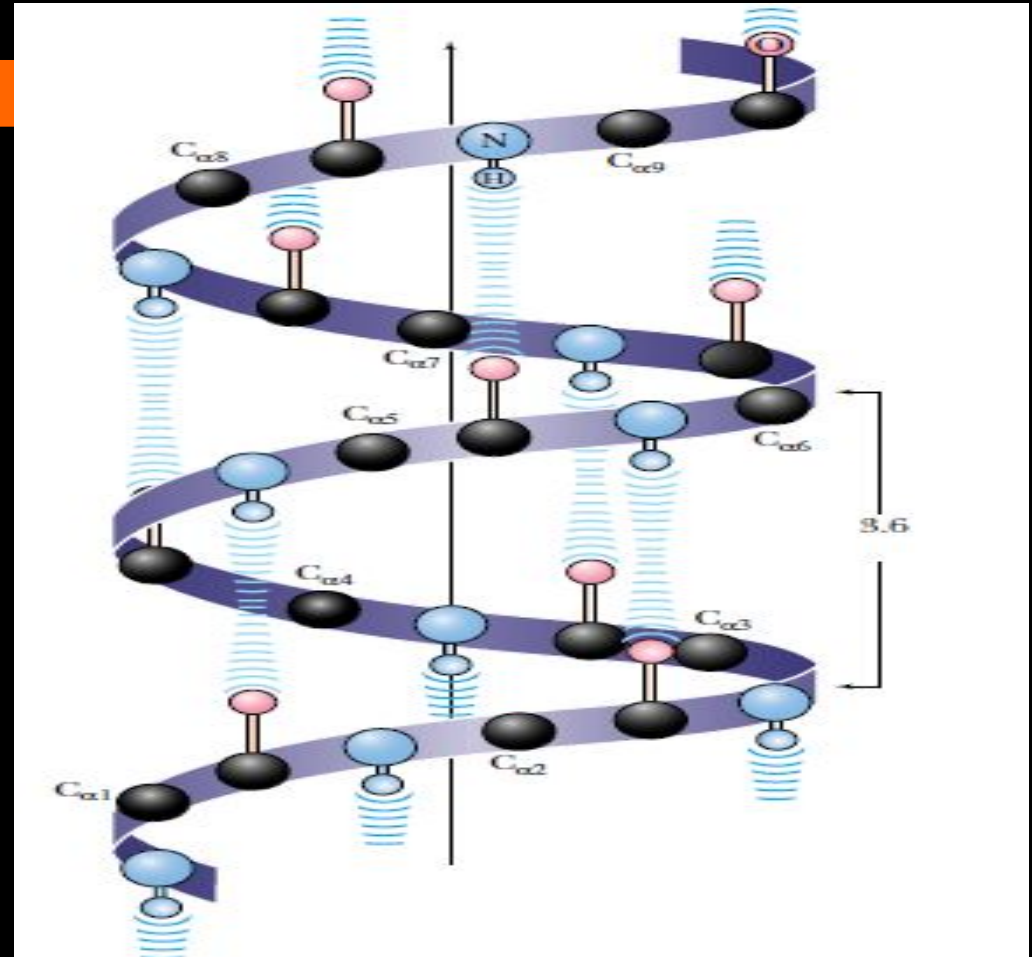
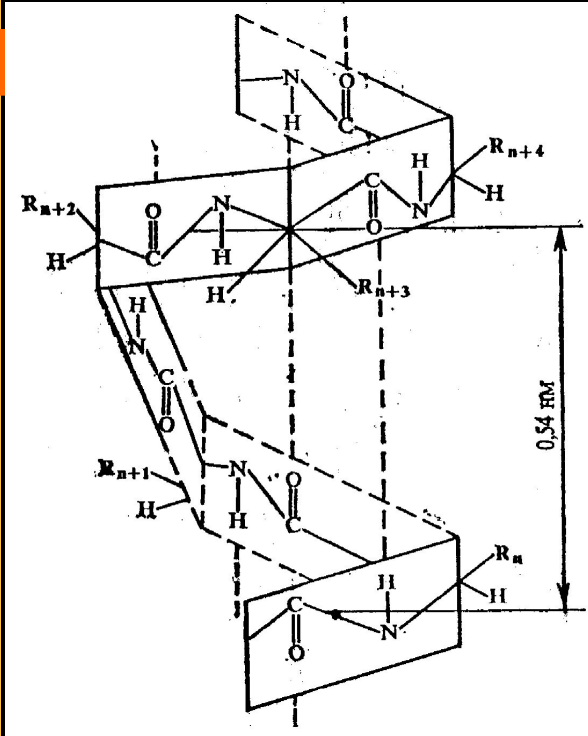
Аспарагин

Аланин

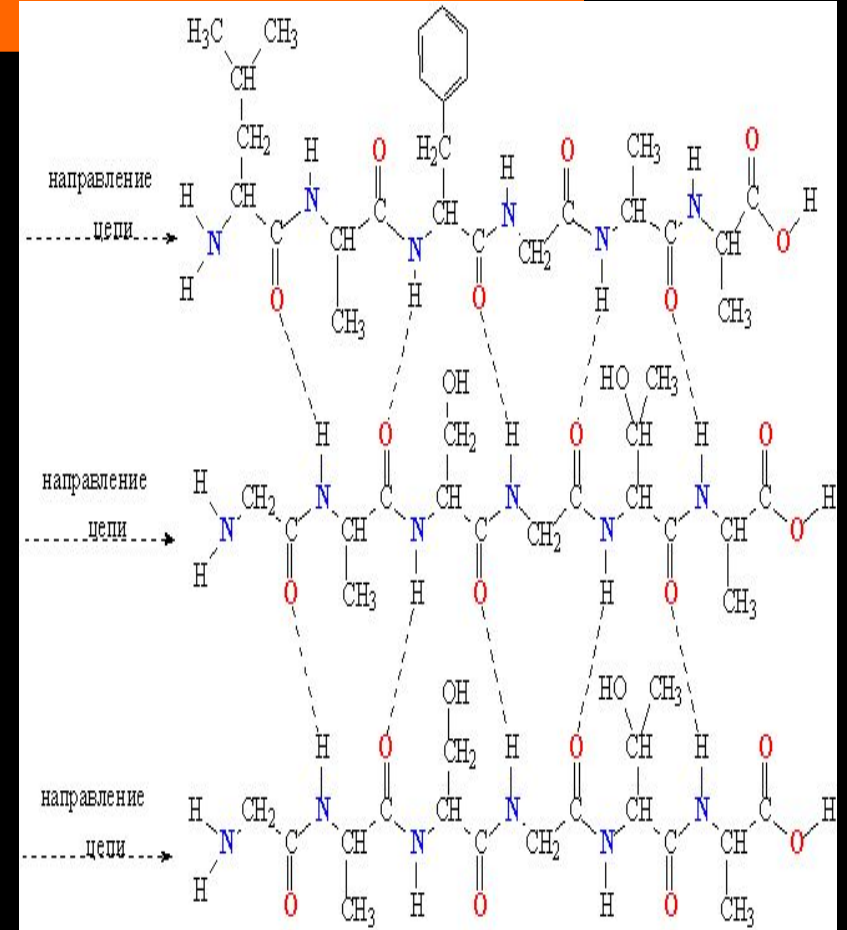
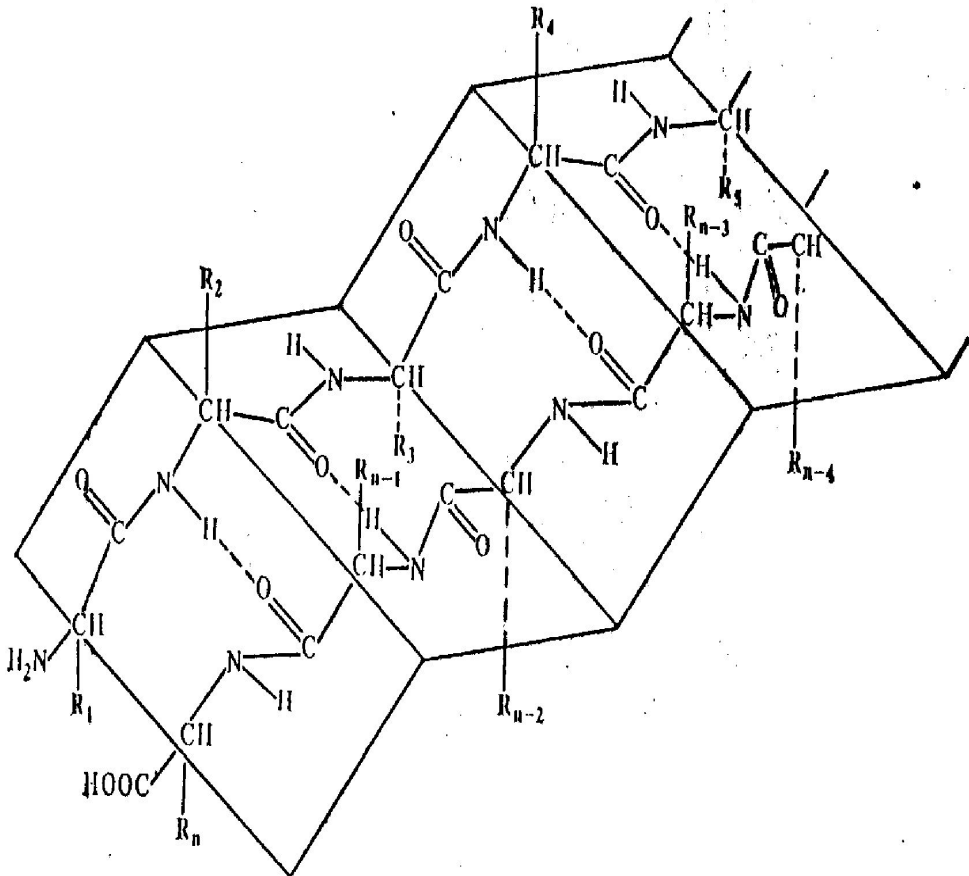

Structura secundară

Fragmentul α -helixului

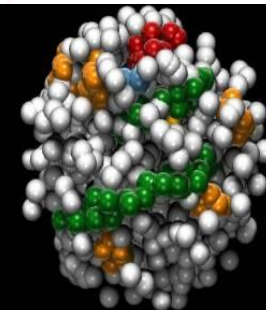
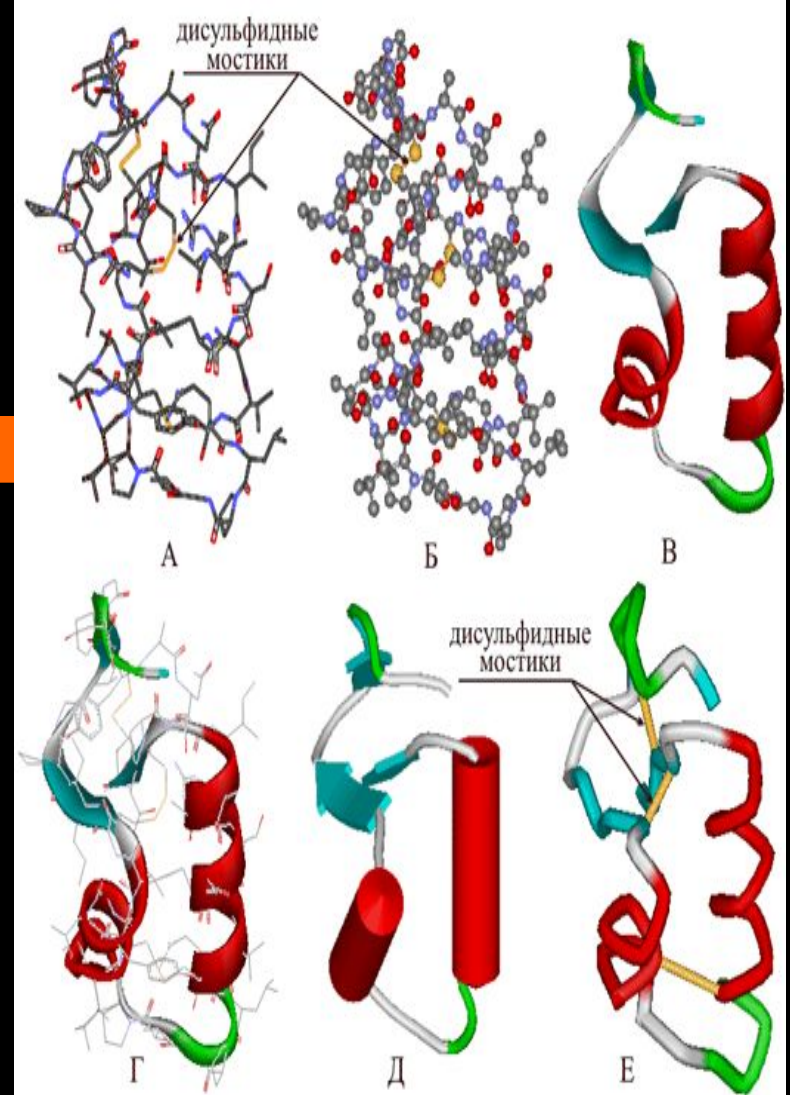
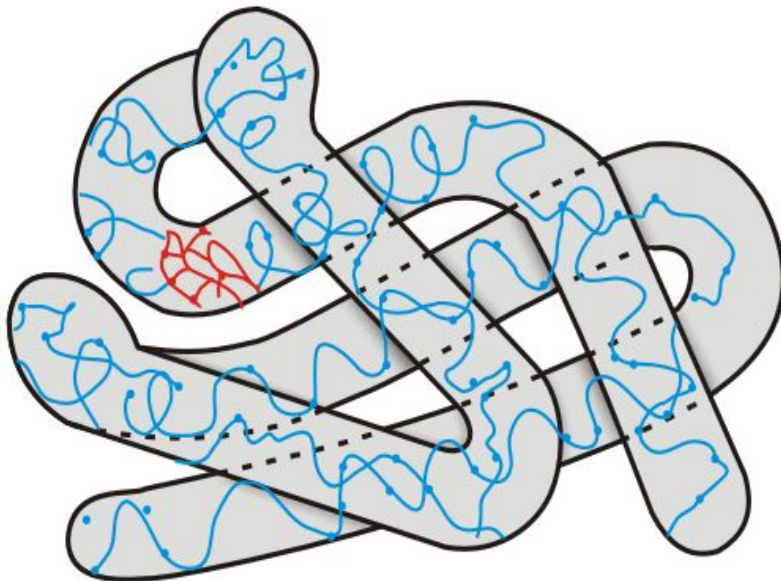
Structura secundară β - structura proteinei (antiparalelă)

Structura terțiară

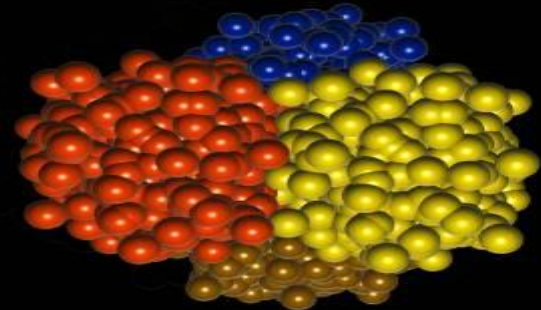
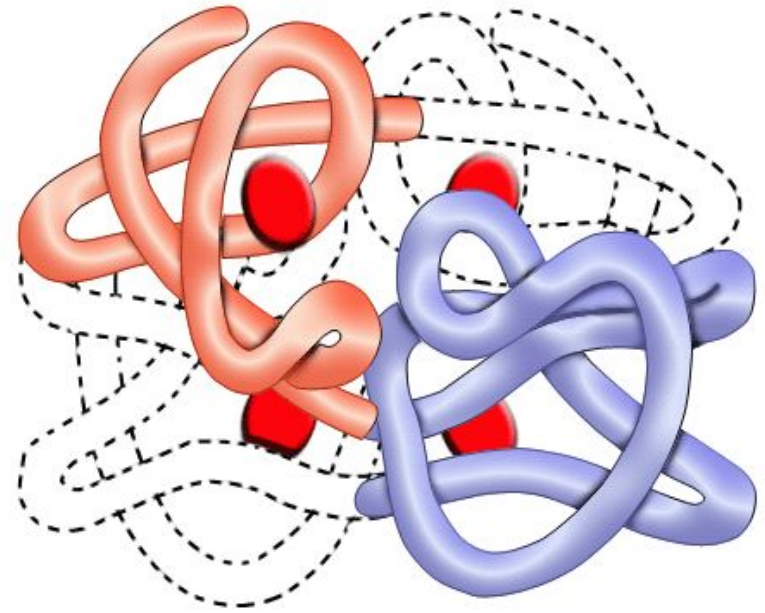
Structura terțiară a mioglobinei

Structura cuaternară

- **Structura hemoglobinei**

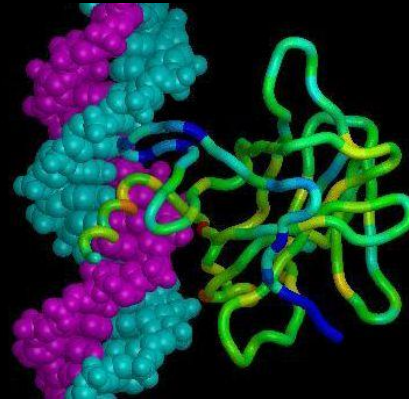
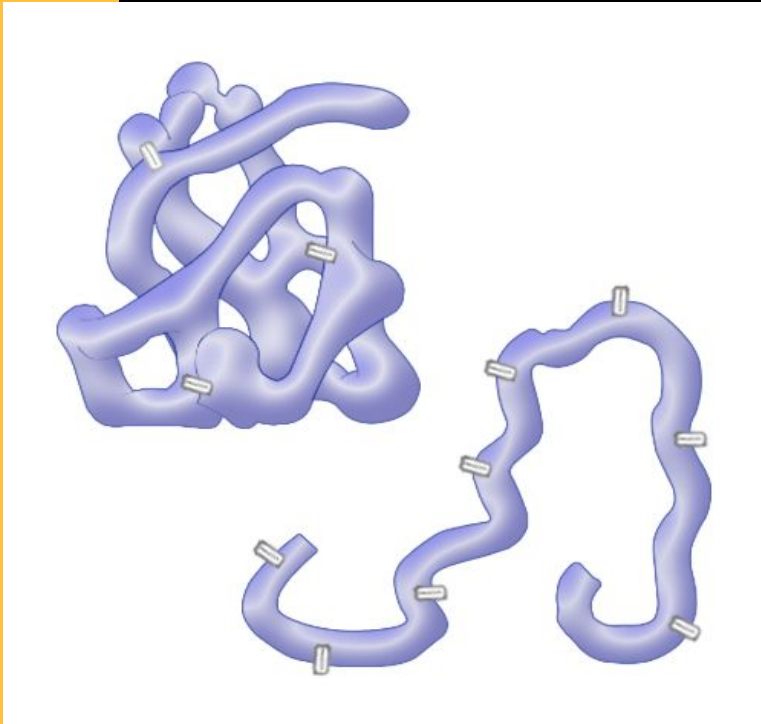
Reprezintă nivelul cel mai înalt de organizare, fiind **rezultatul interacțiunilor dintre catene polipeptidice independente ce sunt organizate la nivelul structurii primare, secundare și terțiare.**

denaturarea

Denaturarea este modificarea *structurii spațiale* a moleculei proteice ce duce la micșorarea solubilității, pierderea activității biologice.

Denaturarea poate fi *reversibilă și ireversibilă*.

renaturarea

Proteina poate să se renatureze.
Acest lucru necesită o expunere foarte scurtă la agenți

Clasificarea proteinelor

**proteine simple
(holoproteine;proteine)**

**proteine conjugate
(heteroproteine; proteide)**

- *Albuminele*
- *Globulinele*
- *Prolaminele (sau gliadinele)*
- *Protaminele*
- *Histonele*
- *Glutelinele*
- *Scleroproteinele*

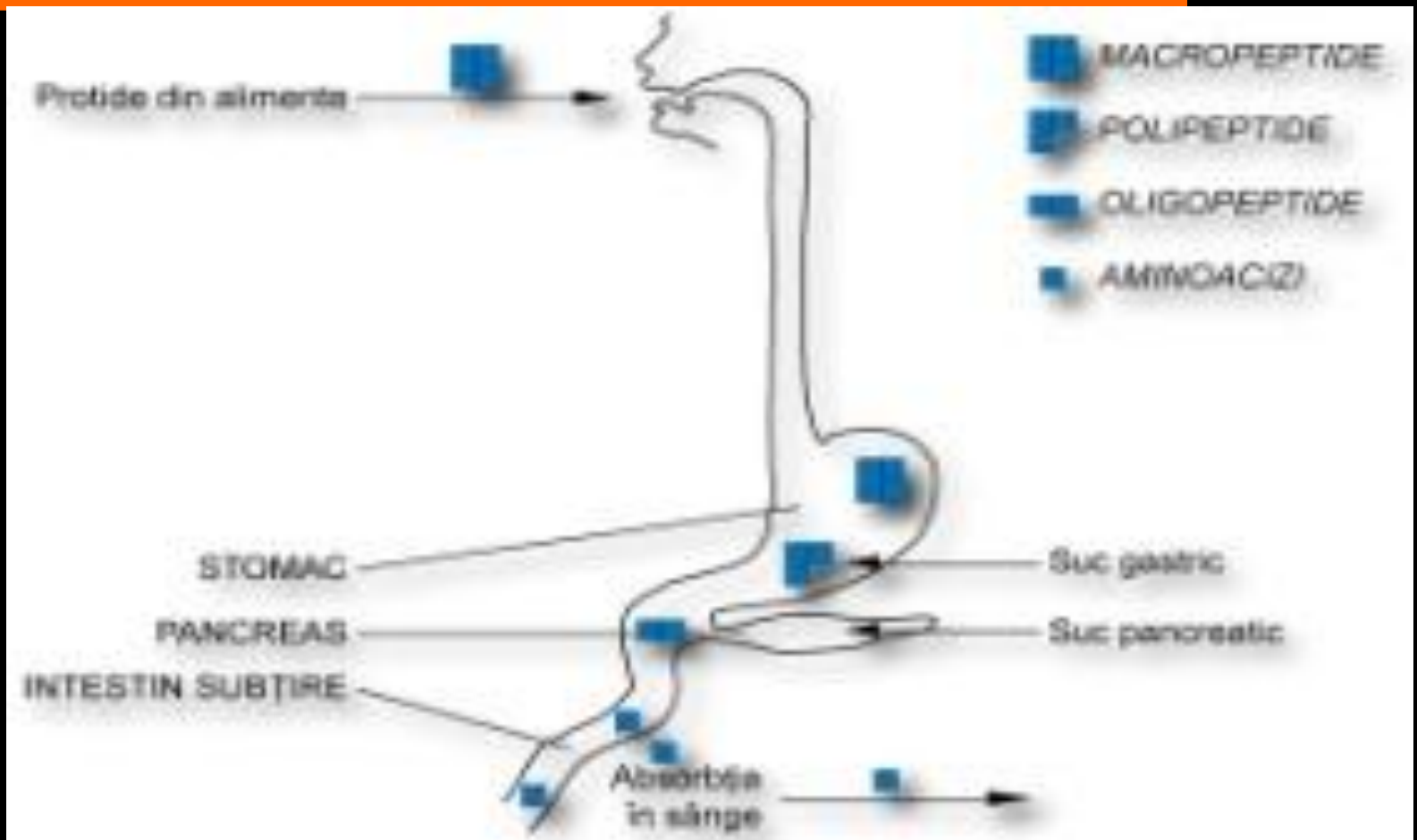
- **Fosfoproteidele**
- **Cromoproteidele**
- **Glicoproteidele**
- **Lipoproteidele**
- **Metaloproteidele**
- **Nucleoproteidele**

proteine conjugate

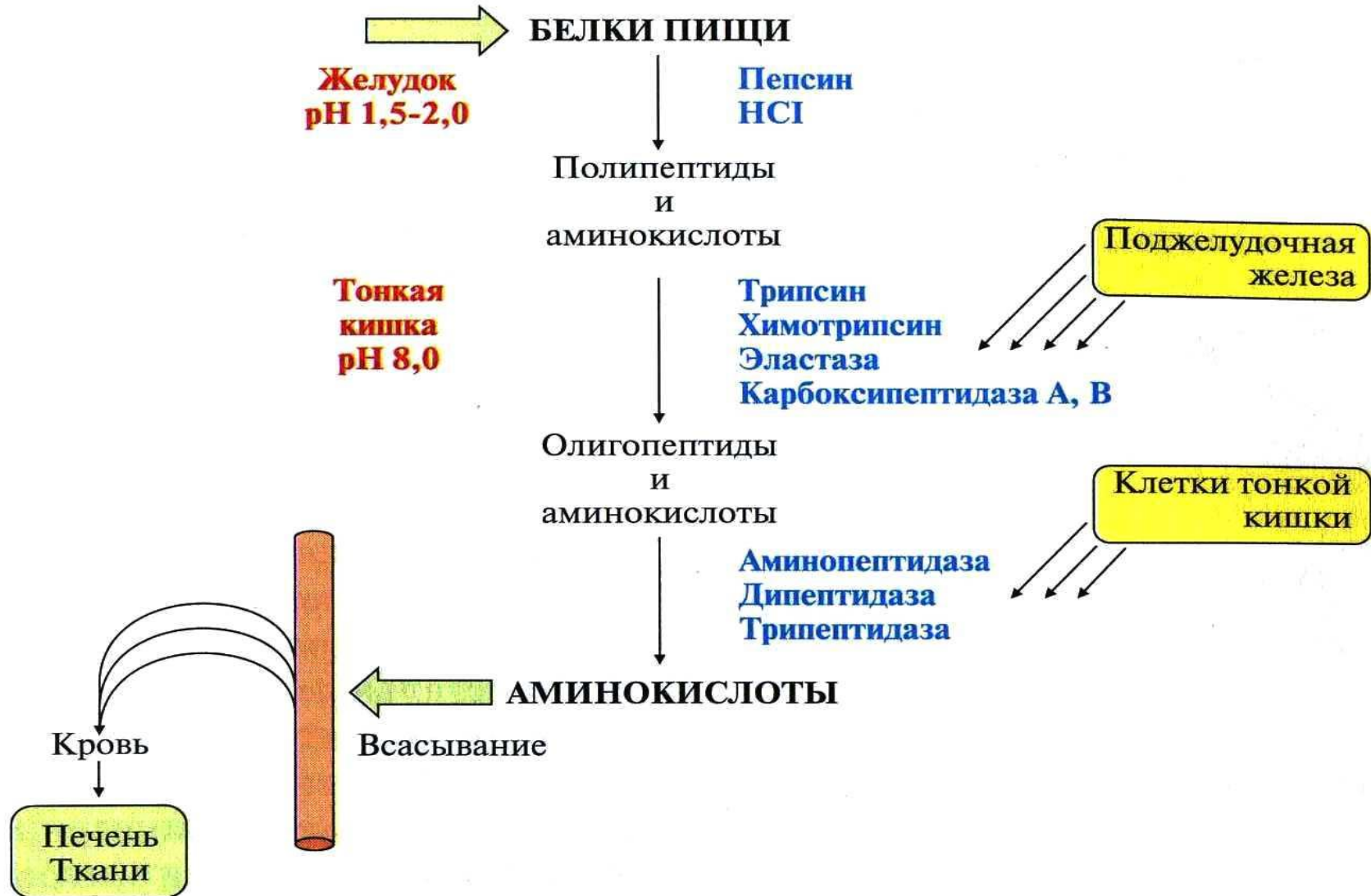
heteroproteine ↔ **apoproteina** + **grupa prostetică.**

Белки	Простетические группы
Металлопротеины	Ионы металлов
Фосфопротеины	H_3PO_4
Гемопроотеины	Геммы
Флавопротеины	Флавиннуклеотиды
Гликопротеины	Моносахариды, олигосахариды
Протеогликаны	Гликозамингликаны
Липопротеины	Триацилглицерины и сложные липиды
Нуклеопротеины:	
рибонуклеопротеины (рибосомы и др.);	РНК
дезоксирибонуклеопротеины (хрома- тин)	ДНК

Digestia proteinelor

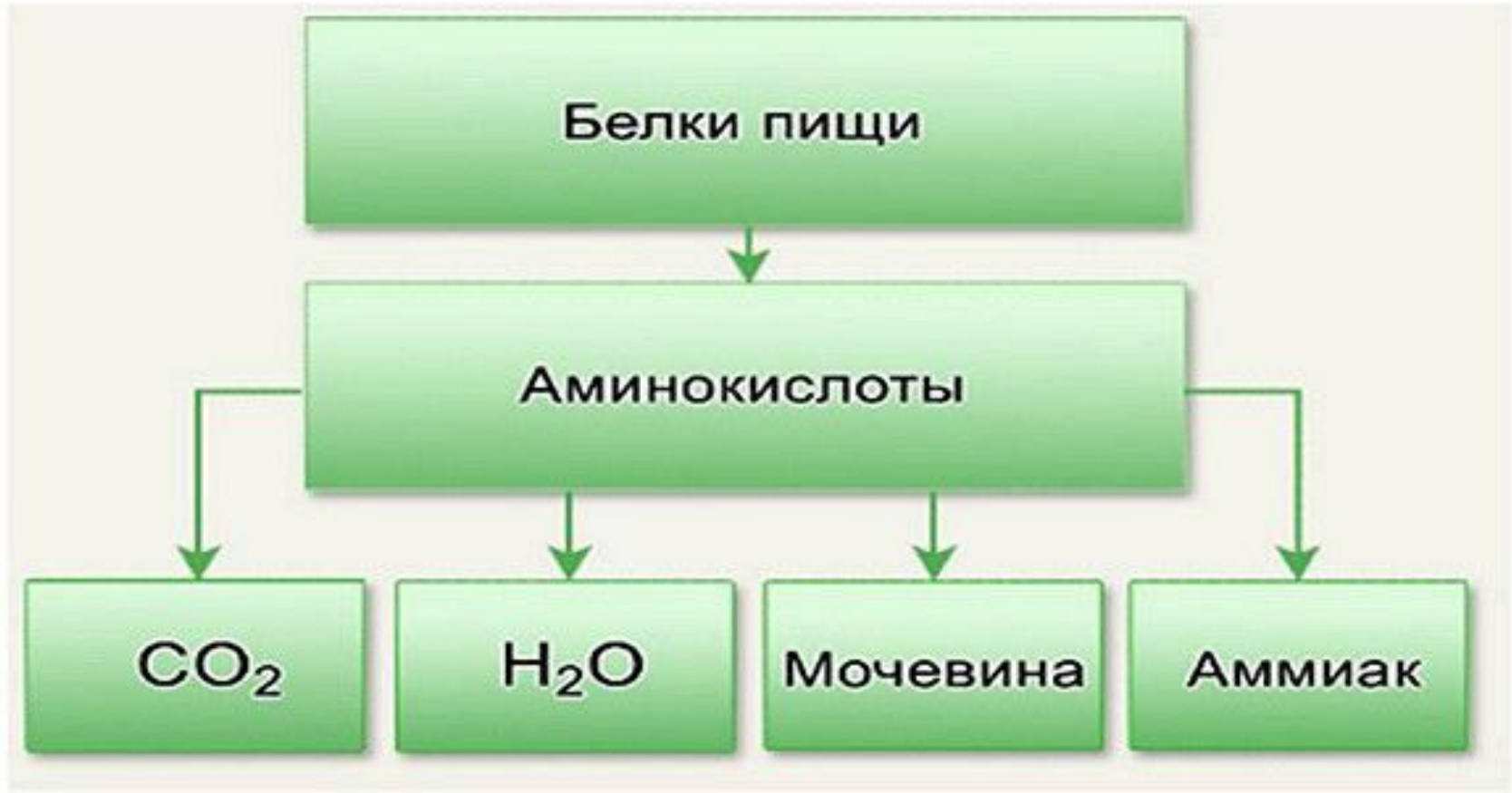

Digestia proteinelor

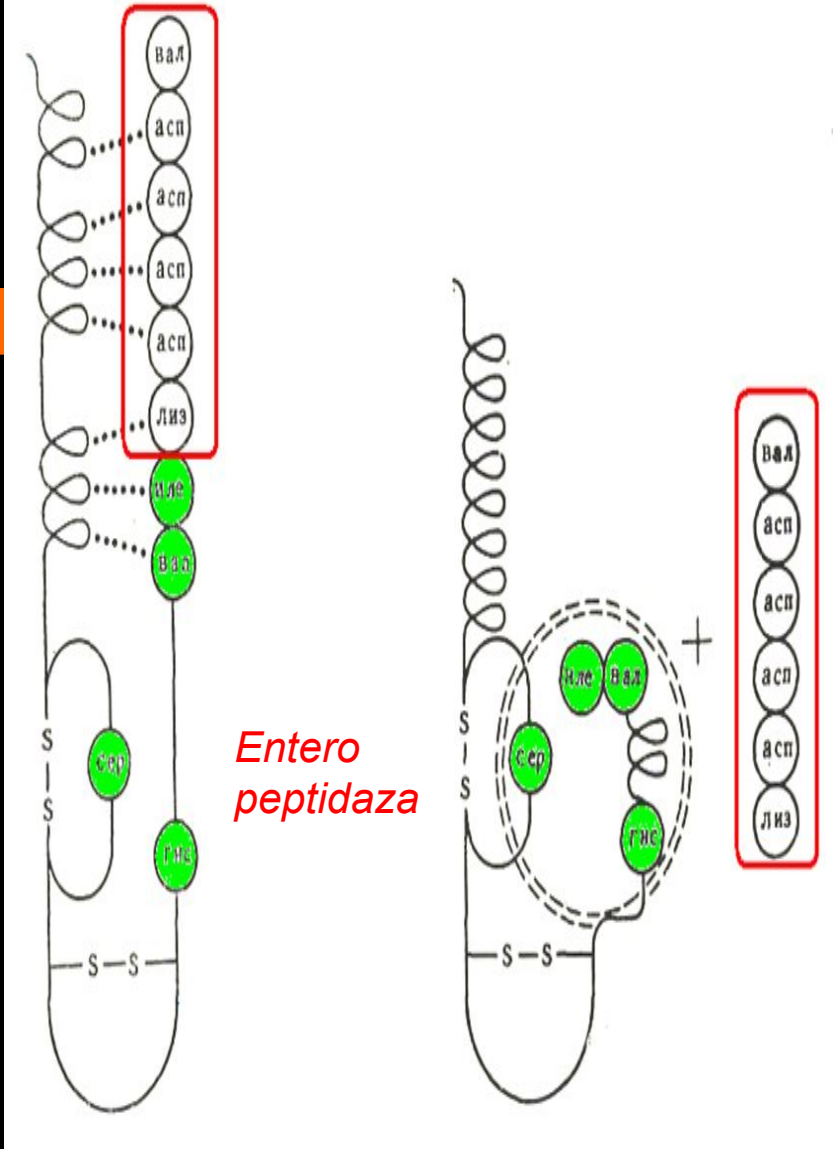
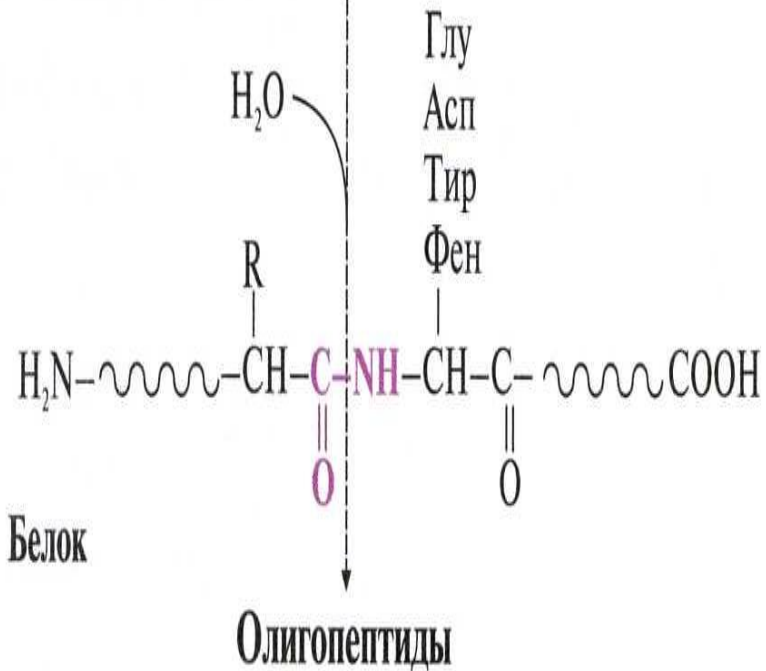
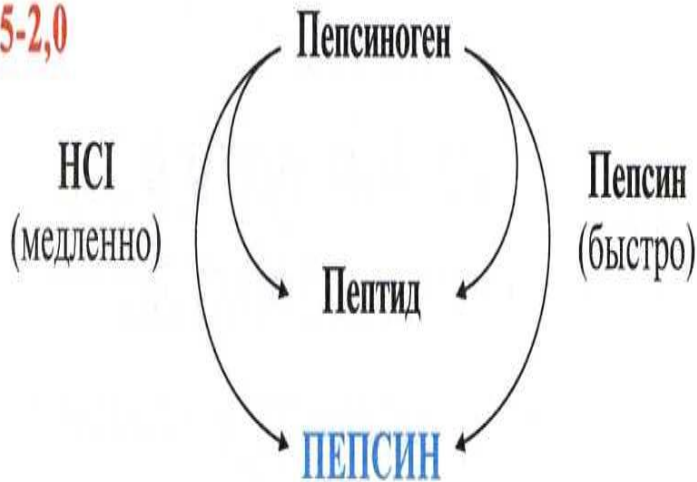
Расщепление белков

Enzime proteolitice ale sucului gastric

1. Pepsina
2. gastrixina
3. renina (sugari).

Желудок
pH 1,5-2,0

Trypsinogen
neactivat

Trypsina activă

Enzimele proteolitice ale sucului pancreatic

1. **tripsina** (endopeptidaza),
2. **chimotripsina** (endopeptidaza),
3. **elastaza** (endopeptidaza),
4. **carboxipeptidaza** (exopeptidaza).

Enzyme proteolitice

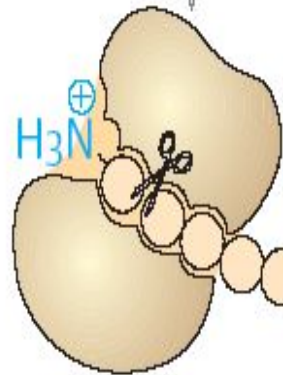
Amino peptidaza

carboxipeptidaza

A. Proteolytic enzymes

Aminopeptidase
[Zn²⁺] 3.4.11.n

Amino acid residue

COO⁻ C-Terminus

H₃N⁺ N-Terminus

Exopeptidase

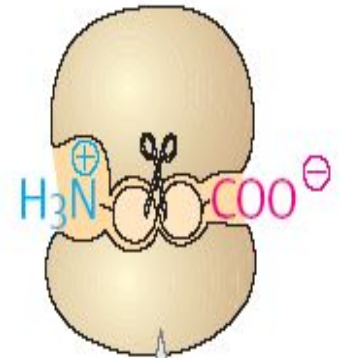
Endopeptidase

Serine proteinase
3.4.21.n

Cysteine proteinase
3.4.22.n

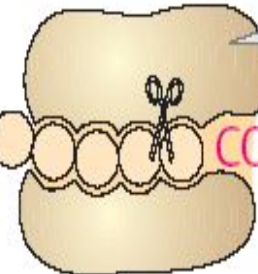
Aspartate proteinase
3.4.23.n

Metalloproteinase
3.4.24.n

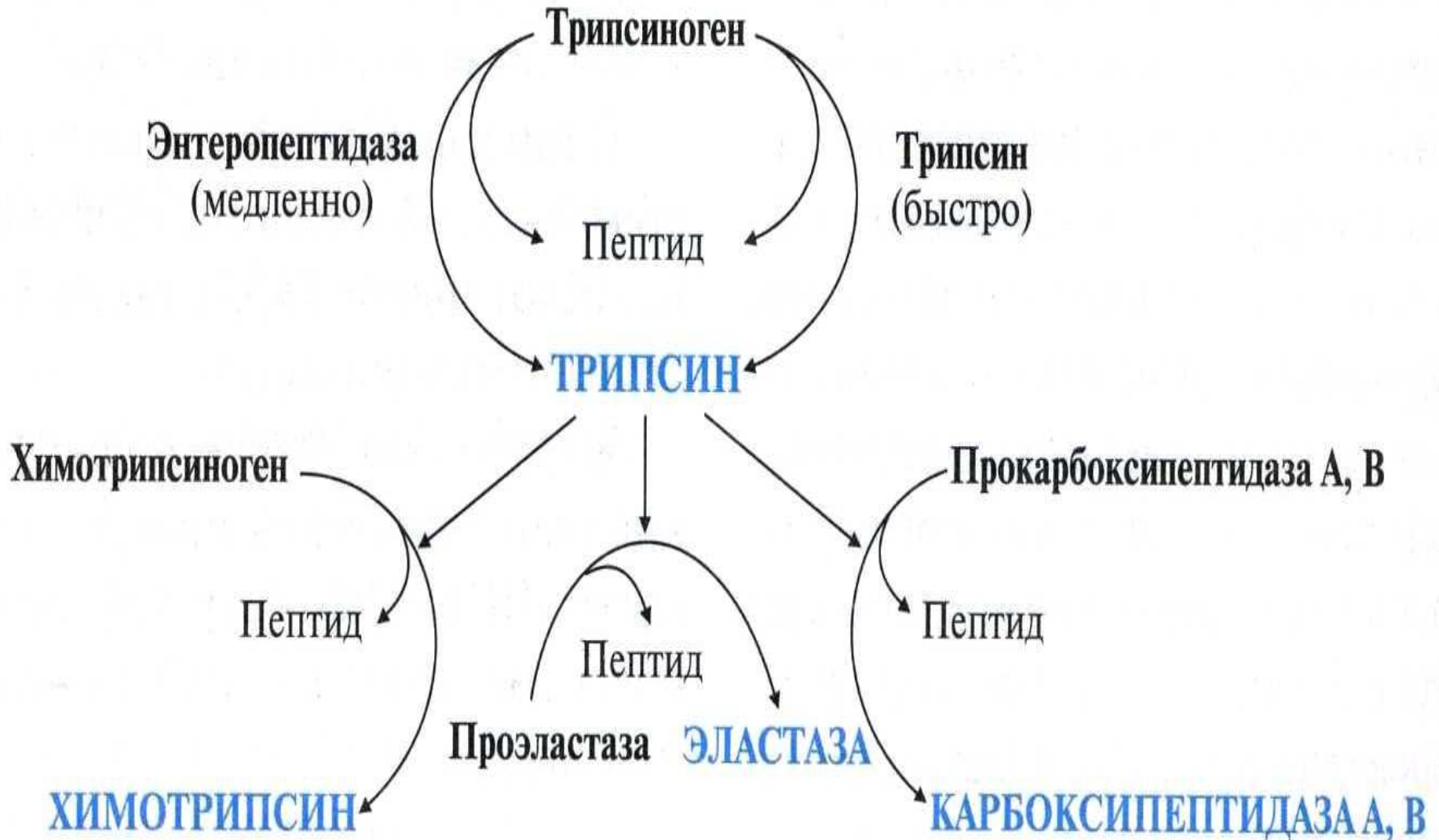

Dipeptidase
[Zn²⁺] 3.4.13.n

Carboxy-
peptidase
3.4.17.n

Activarea enzimelor proteolitice

Absorbția

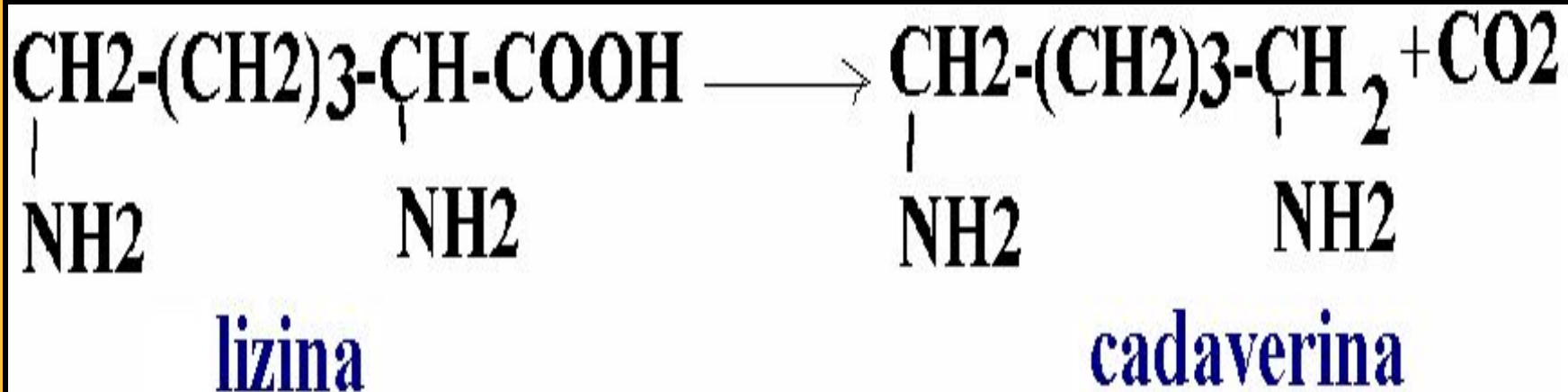
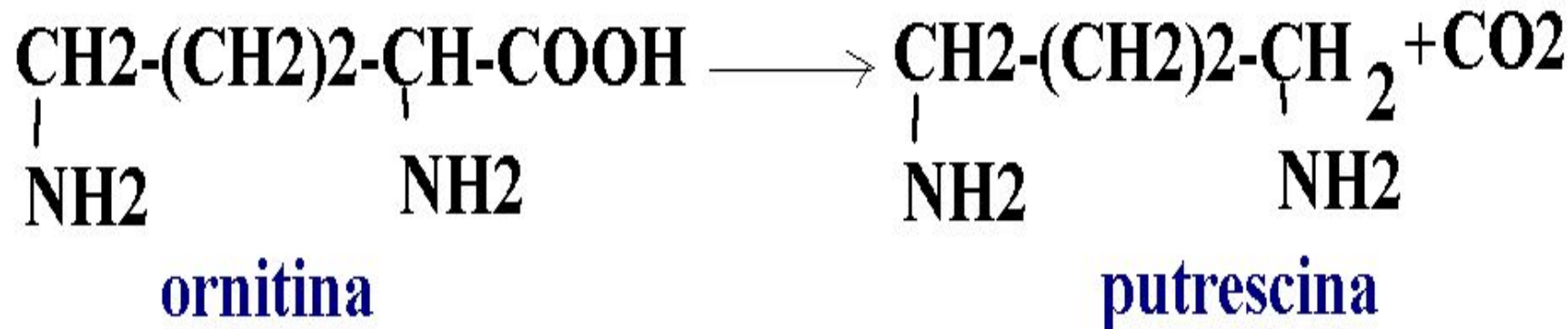
- are loc la nivelul intestinului subțire
- este un proces activ cu solicitare de energie, cuplat cu transportul ionilor de Na.
- Absorbția AA prin difuzie e limitată.
- Transportul în celulele epiteliale intestinale se efectuează cu ajutorul unor proteine specializate **-translocaze.**
- După alimentație, concentrația max de AA în sânge se înregistrează la o oră.

Putrefacția AA în intestin

- O parte din AA alimentelor este scindată de E microflorei intestinale, ce catalizează reacții deosebite de cele din țesuturi.
- Acest proces se numește putrefacție.
- 1. La scindarea Cisteinei, Metioninei (conțin sulf), în intestin se formează H_2S , metilmercaptanul (CH_3SH).

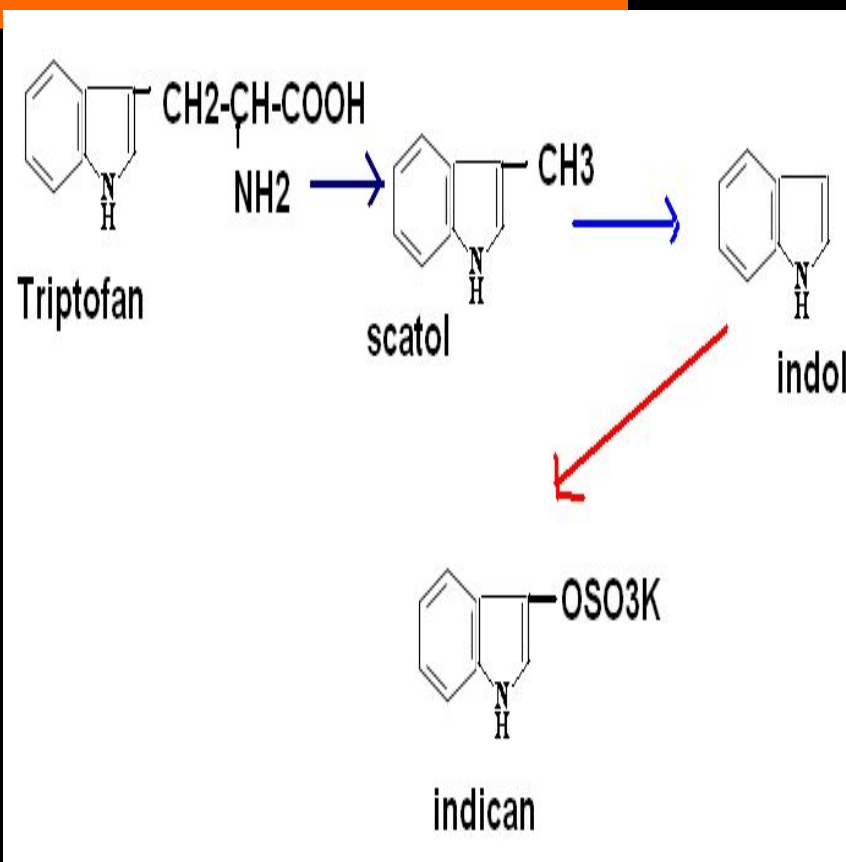
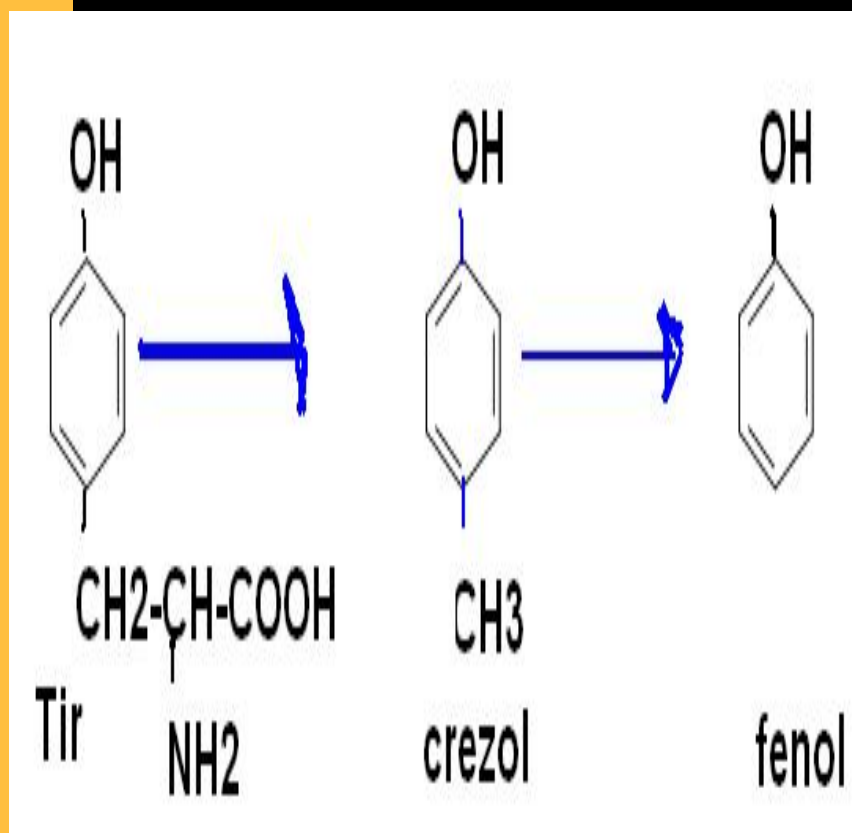
Ornitina și Lys se decarboxilează cu formarea aminelor - **putrescina și cadaverina**.

Degradarea catenelor laterale ale AA ciclici
duc la formarea produselor toxice:

din **Tir ozina** se formează
crezol, fenol;

din **Triptofan** – **scatol,**
indol.

În organismul uman sunt 20 feluri de aminoacizi
care se împart în două grupe:

- **Neesențiali** -care pot fi sintetizați în organism. (10 aminoacizi)
- **Eesențiali**- nu se sintetizează în organism și trebuie ingerați cu hrana.

Aminoacizi esențiali	Aminoacizi neesențiali
Triptofan Izoleucina Leucina Valina Histidina Lisina Metionina Treonina Fenilalanina	Alanina Arginina Acid aspartic Asparagina Cisteina Acid glutamic Glutamina Glicina Prolina Serina Tirozina

Acești aminoacizi esențiali sunt:

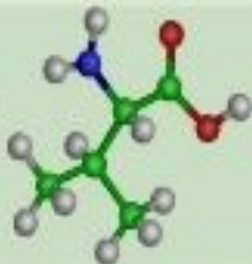
Valina
Leucina
Izoleucina
Lizina
Metionina
Treonina
Fenilalanina
triptofanul

- Semiesențiali:
- Arginina
- histidina

Химическая структура и пищевые источники

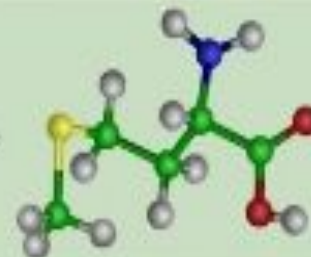
Валин

Зерновые, мясо, грибы, молочные продукты, арахис, соевый белок

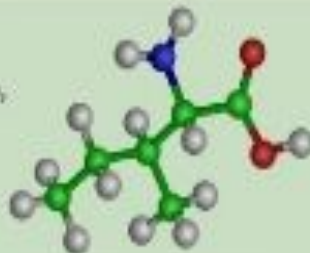
Метионин

Бобовые, яйца, чеснок, чечевица, мясо, лук, соевые бобы, семена и йогурт

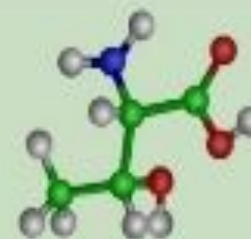
Изолейцин

Миндаль, кешью, куриное мясо, турецкий горох, яйца, рыба, чечевица, печень, мясо, рожь, большинство семян, соевые белки

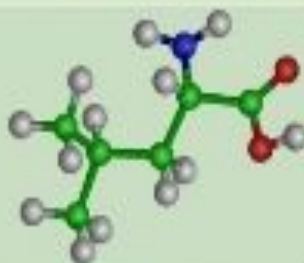
Треонин

Все природные белки

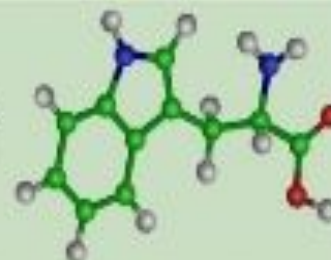
Лейцин

Бурый рис, бобы, мясо, орехи, соевая и пшеничная мука.

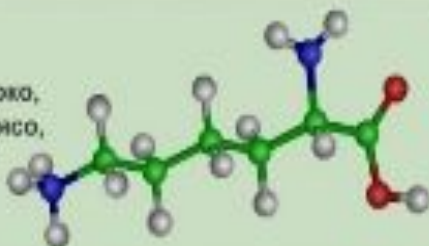
Триптофан

Творог, молоко, мясо, рыба, индейка, бананы, сушеные финики, арахис

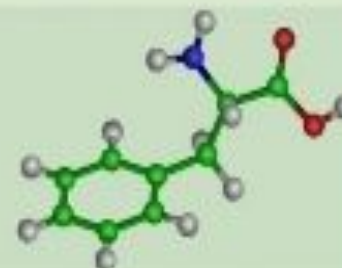
Лизин

Сыр, яйца, рыба, молоко, картофель, красное мясо, соевые и дрожжевые продукты.

Фенилаланин

Хлебобулочные изделия, соевые продукты, творог, сухое снятое молоко, миндаль, арахис, бобы, семена тыквы и кунжута

Условные обозначения

Азот

Водород

Кислород

Сера

Углерод

valoare biologică a proteinelor

- Proteinele ce conțin tot setul de aminoacizi esențiali se numesc proteine cu **valoare biologică completă**, iar
- proteinele ce nu conțin unul sau mai mulți aminoacizi esențiali au **valoare biologică incompletă**.

Conținutul în proteine al alimentelor

Alimente ce conțin proteine complete	Alimente ce conțin proteine incomplete
Pește	Cereale
Carne de găină	Făină
Carne de curcan	Orez
Rață	Mălai de porumb
Carne de vită	Spaghete
Carne de oaie	Pâine
Carne de porc	Fasole
Ouă	Broccoli
Soia	Cartofi
Brânză	Arahide
Lapte	
Iaurt	

Conținutul în aminoacizi esențiali al proteinelor din diverse surse alimentare

Aminoacid g/100 g	Necesar mg/kg/zi	Grâu	Soia	Cartof	Orez	Fasole	Combinatie cereale + leguminoase
Fenilalanină	14	4,9	4,9	4,0	5,3	5,2	5,25
Izoleucină	10,5	3,6	4,5	3,8	4,6	4,2	4,4
Leucină	14	7,3	7,3	6,0	9,0	7,6	8,4
Lizină	12	3,1	6,4	4,8	3,9	7,2	5,55
Metionină + cisteină	13	1,6	1,3	1,3	2,3	1,0	1,65
Triptofan	3,5	1,2	1,3	3,8	1,5	1,0	1,25
Valină	10	4,8	4,8	1,6	6,3	4,6	5,45

Bilanțul azotat

- este cantitatea de azot introdusă în organism raportată la cantitatea de azot eliminată din organism
- În condiții fiziologice, există un echilibru între proteinele introduse în organism și cele eliminate.
- 6,25 g proteine corespund la circa 1 g azot,
- azotul reprezentând circa 16% din compoziția proteinelor.

tipuri de bilanț azotat:

- Echilibru azotat
- Bilanțul azotat negativ
- Bilanț azotat pozitiv

tipuri de bilanț azotat:

- **Echilibru azotat** – cantitatea de azot introdus este egal cu cantitatea de azot eliminat din organism.
- **$N_i = N_e$**
- Echilibrul azotat se întâlnește la toate organismele tinere, sănătoase,

- Bilanțul azotat negativ
- cand $Ni < Ne$,

— cantitatea de azot introdus este mai mică ca cantitatea de azot eliminat din organism.

Se întâlnește

- la bătrâni
- în perioada de restabilire a organismului după patologii.
- in inanitie, caracterizata prin predominarea catabolismului proteic, favorizata de adrenalina, glucagon, tiroxina, ACTH.

- Bilanț azotat pozitiv
- cand $Ni > Ne$

— cantitatea de azot introdus în organism este mai mare ca cantitatea de azot eliminată din organism.

Se întâlnește

- la animalele in perioada de crestere ,
- la femelele gestante si lactante,;
- sportivi în timpul antrenamentelor

Reglarea metabolismului proteic

Somatotropul

- ❑ mărește sinteza proteinelor în toate celulele organismului;
- ❑ crește transportul aminoacizilor prin membrana celulară;
- ❑ crește sinteza ARN-ului.

Reglarea metabolismului proteic

Tiroxina și triiodtironina:

la copii asigură creșterea și diferențierea țesuturilor mărind sinteza proteică;

la adulți măresc procesele de oxidare a aminoacizilor prin utilizarea crescută a oxigenului.

- .

Reglarea metabolismului proteic

Glucocorticoizii (cortizolul)

- mărește sinteza proteinelor în ficat;
- scade transportul de aminoacizi în celulă;
- activează gluconeogeneza (convertirea aminoacizilor în glucoză).

Reglarea metabolismului proteic

Testosteron

- crește sinteza proteinelor, ca rezultat crește masa musculară.

Insulina

- inhibă catabolismul proteinelor;
- mărește transportul aminoacizilor în celulă.

Căile generale

- de catabolizare pot fi divizate în următoarele grupe:

1. ***Dezaminarea.***
2. ***Transaminarea***
3. ***Decarboxilarea***

Aminoacizii utilizați ca sursă de energie sunt catabolizați în special în ficat și rinichi, prin dezaminare, transaminare și decarboxilare.

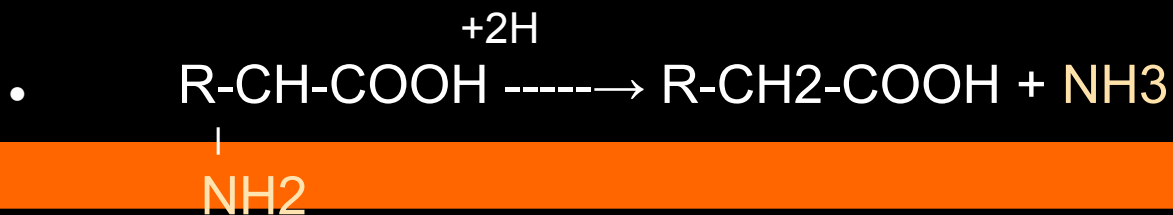
Dezaminarea

– *scindarea grupelor NH_2 din poziția α ale AA sub formă de NH_3*

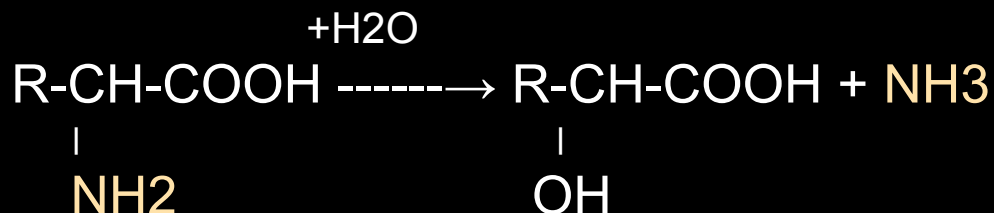
- Dezintegrarea proteinelor are loc sub acțiunea unor proteaze specifice intracelulare în celulă sau în ficat prin dezaminarea aminoacizilor. În rezultatul dezaminării se formează amoniac și uree.
- Aminoacizii dezaminați sunt supuși oxidării pentru eliberarea energiei, sau se includ în procesul de gluconeogeneză

Sunt 4 tipuri de dezaminare:

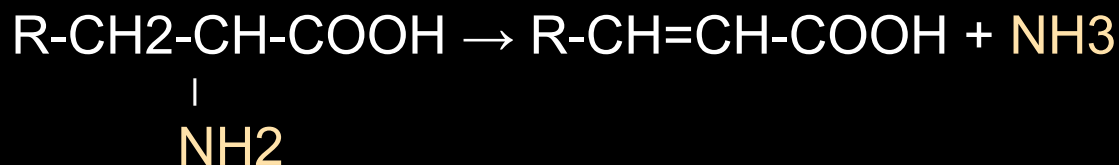
- reductivă

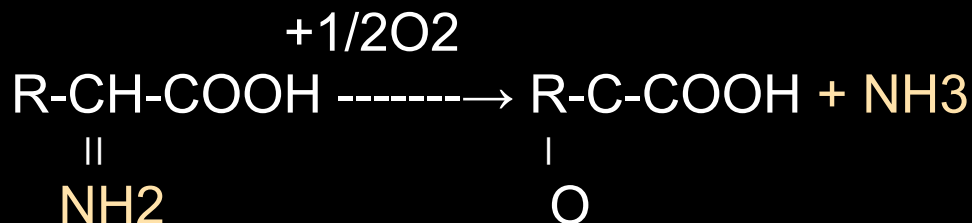
- hidrolitică

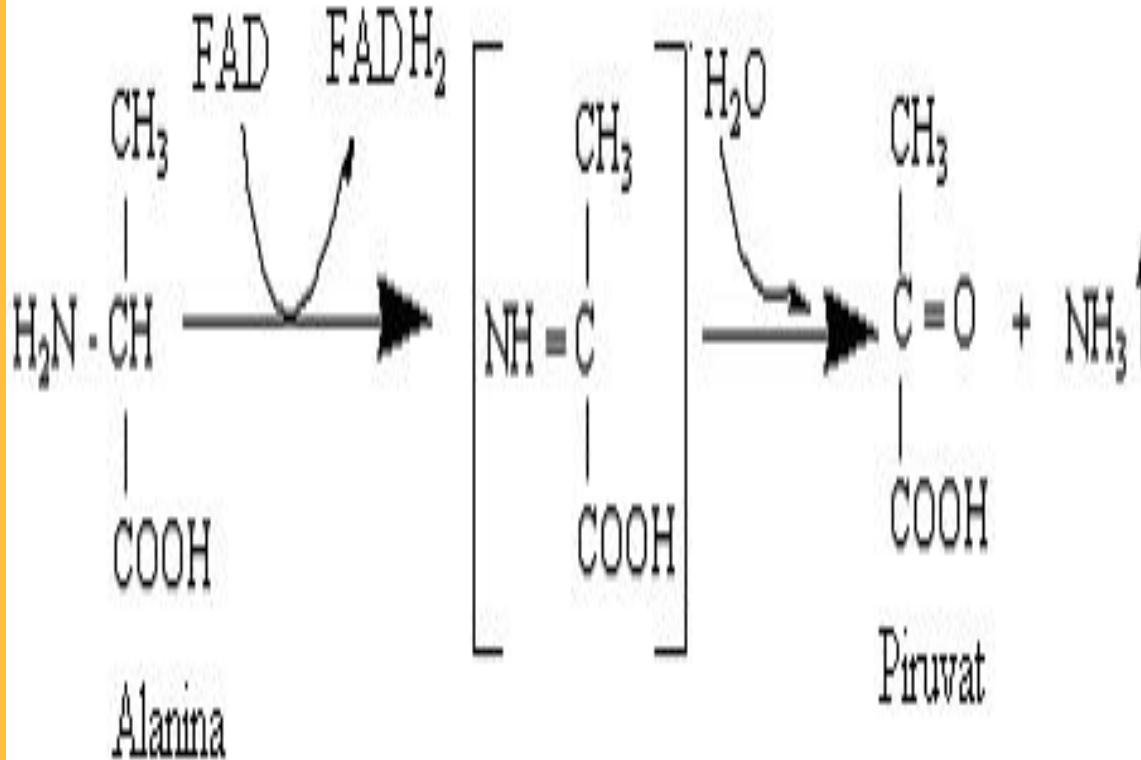
- intramoleculară

- oxidativă

Dezaminarea oxidativă

este principala cale a dezaminarilor in organismul animalelor, catalizata de **aminoacidoxidaza**.

□ Intr-un prim stadiu are loc dehidrogenarea aminoacidului si formarea unui **iminoacid**,

in al doilea stadiu, iminoacidul fixeaza o molecula de apa si **formeaza un cetoacid (piruvat)**si amoniac.

Transaminarea

este transferul aminogrupei de la orice AA la α -cetoacid, cu formarea unui nou AA și nou cetoacid fără formarea de NH_3 .

sunt reacții reversibile;

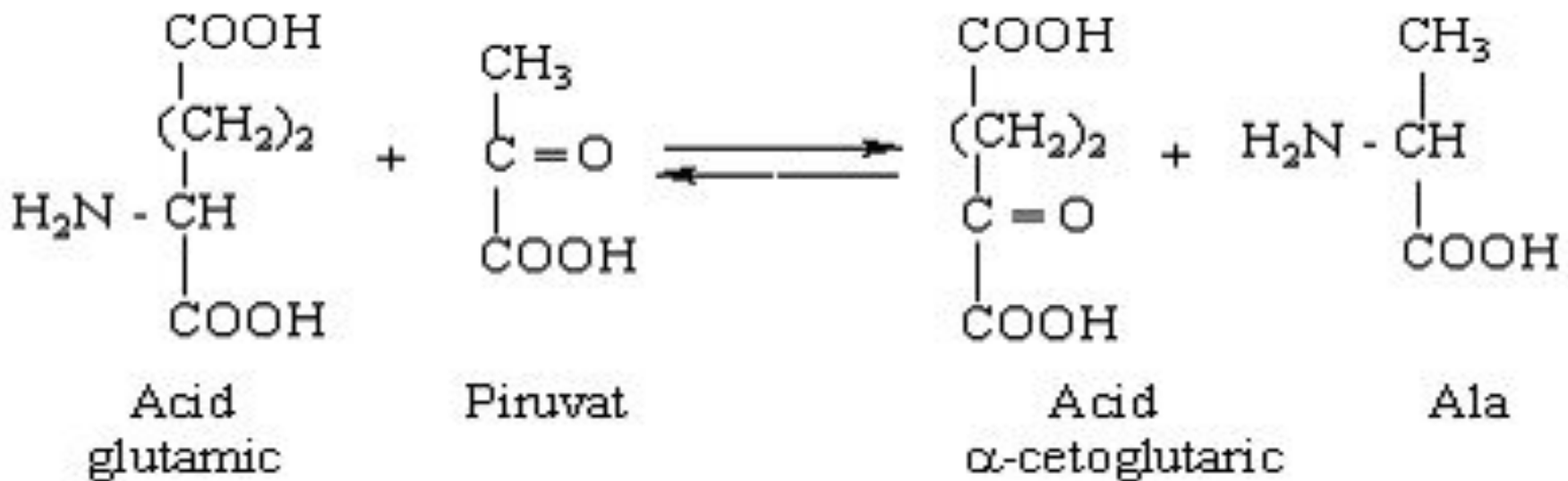
E → transaminaze (aminotransferaze);

un rol important in:

- neoformarea aminoacizilor neesentiali pe seama glucidelor sau a acizilor grasi,
- in catabolizarea aminoacizilor care cedeaza grupa aminica.

Transaminarea

- ficat ,
- Rinichi
- creier

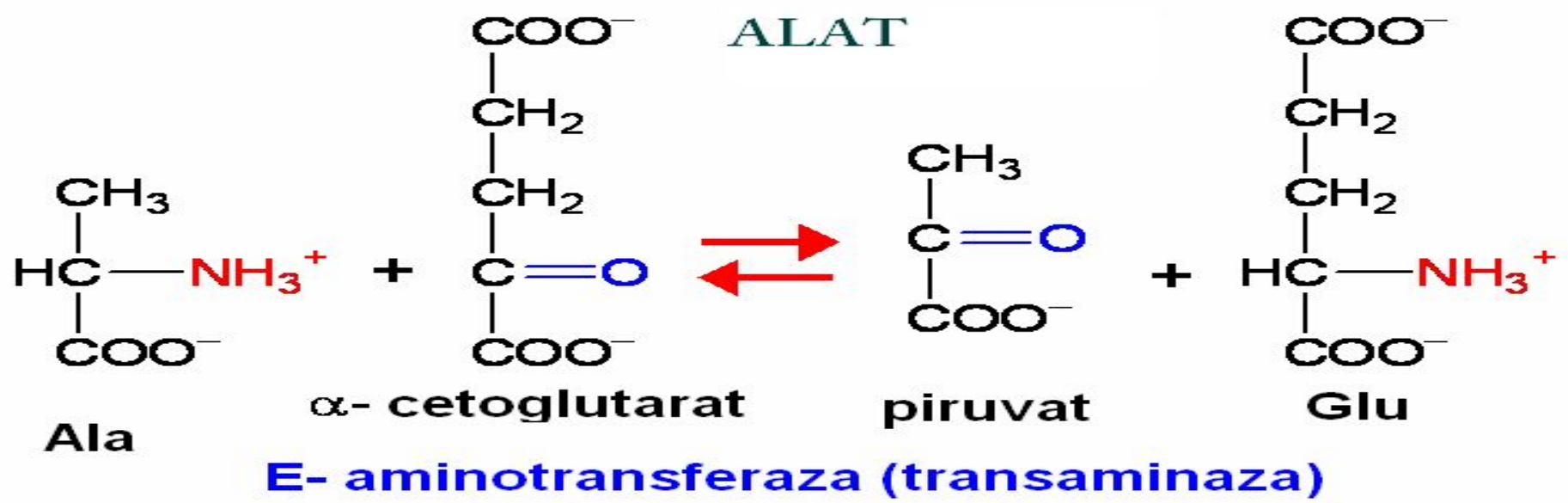

este o reactie biochimica reversibila de transfer enzimatic in care 2 molecule isi schimba reciproc gruparile functionale amino (- NH₂), respectiv C=O (ceto) , formandu-se un alt aminoacid si un alt cetoacid decat cei initiali).

ALAT – se află în faza solubilă a celulei și în C % mult mai mari în hepatocite

Alaniaminotransferaza (ALaT)

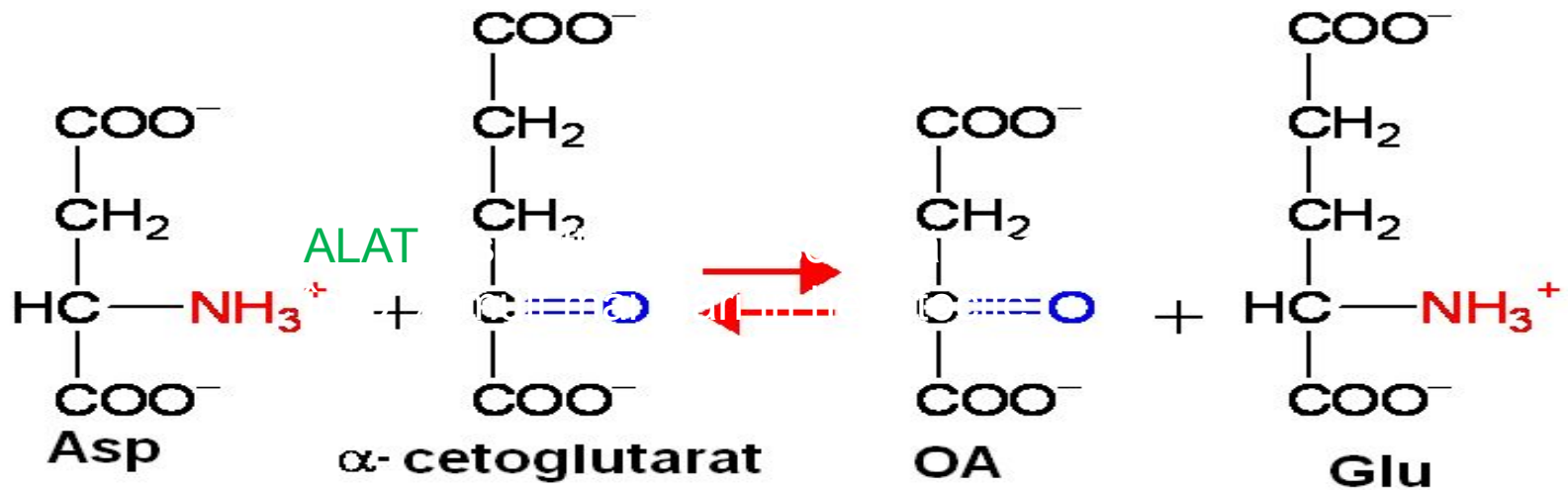

hepatita infecțioasă;
hepatopatie toxică;
hepatita cronică.
în ciroza ficatului

Creșterea nivelului seric este cauza
leziunilor celulare la nivelul țesutului afectat

ASAT – ficat, inimă, mușchii scheletici

aspartataminotransferaza

E- aminotransferaza (transaminaza)

Creșterea nivelului seric este cauza leziunilor celulare la nivelul țesutului afectat

↑ infarct miocardic în 95%;
↑ activ. sale apare peste 4-6 ore, manifestându-se celor 24-36 ore;

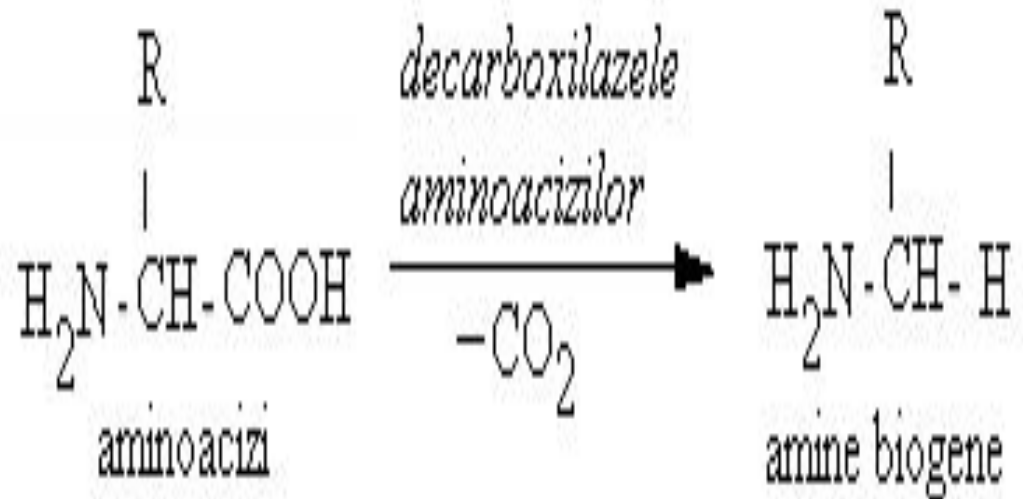
Soarta α cetoacizilor rezultați din AA

- Biosinteza AA dispensabili-**transreaminare** (sinteza AA din α cetoacizii corespunzători)
- Biosinteza GI și glicogenului
- Biosinteza AG și lipidelor
- Ciclul Krebs – pînă la CO₂ și H₂O

Decarboxilarea

consta in desprinderea ireversibila a gruparii carboxil (-COOH de pe un aminoacid, optinandu-se amine biogene

- Aminele biogene rezultate au rol de mediator chimici sau de hormoni tisulari cu activitate vasomotoare.
- **tirozina** se transforma in tiramina,
- **histidina** in histamina

Rolul aminelor biogene

- Serotonina – mediator chimic, vasoconstrictor:

1. la reglarea TA
2. t corpului
3. Respirației
4. filtrației renale
5. este mediator al SNC
6. participă în dezvoltarea alergiei, toxicozei în timpul gravidității, diatezelor hemoragice.

- Dofamina → sinteza catecolaminelor

- Histamina:
  1. vazodilatator,
  2. ↑ secreția HCl,
  3. participă în reacțiile de sensibilizare și desensibilizare a organismului.

- **NH₃ se formează în următoarele procese:**

1. dezaminarea AA;
2. detoxifierea aminelor biogene;
3. degradarea BA purinice și pirimidinice;
4. dezaminarea amidelor AA (Asn, Gln);
5. Putrefacția AA în intestinul gros sub acțiunea microflorei

-

Amoniacul (NH₃)

- rezultat din dezaminarea aminoacizilor sau in urma fermentațiilor microbiene este toxic pentru celule, in special pentru celulele nervoase
- De aceea , in organism amoniacul este transformat in componente netoxice, eliminate din organism sub forma de :
  - **uree la animalele ureotelice** (mamifere)
  - **acid uric la animalele uricotelice** (reptile, pasari).

UROGENEZA-

Formarea ureiei

Ureea este cea mai importantă formă de detoxifiere a NH₃ la mamifere.

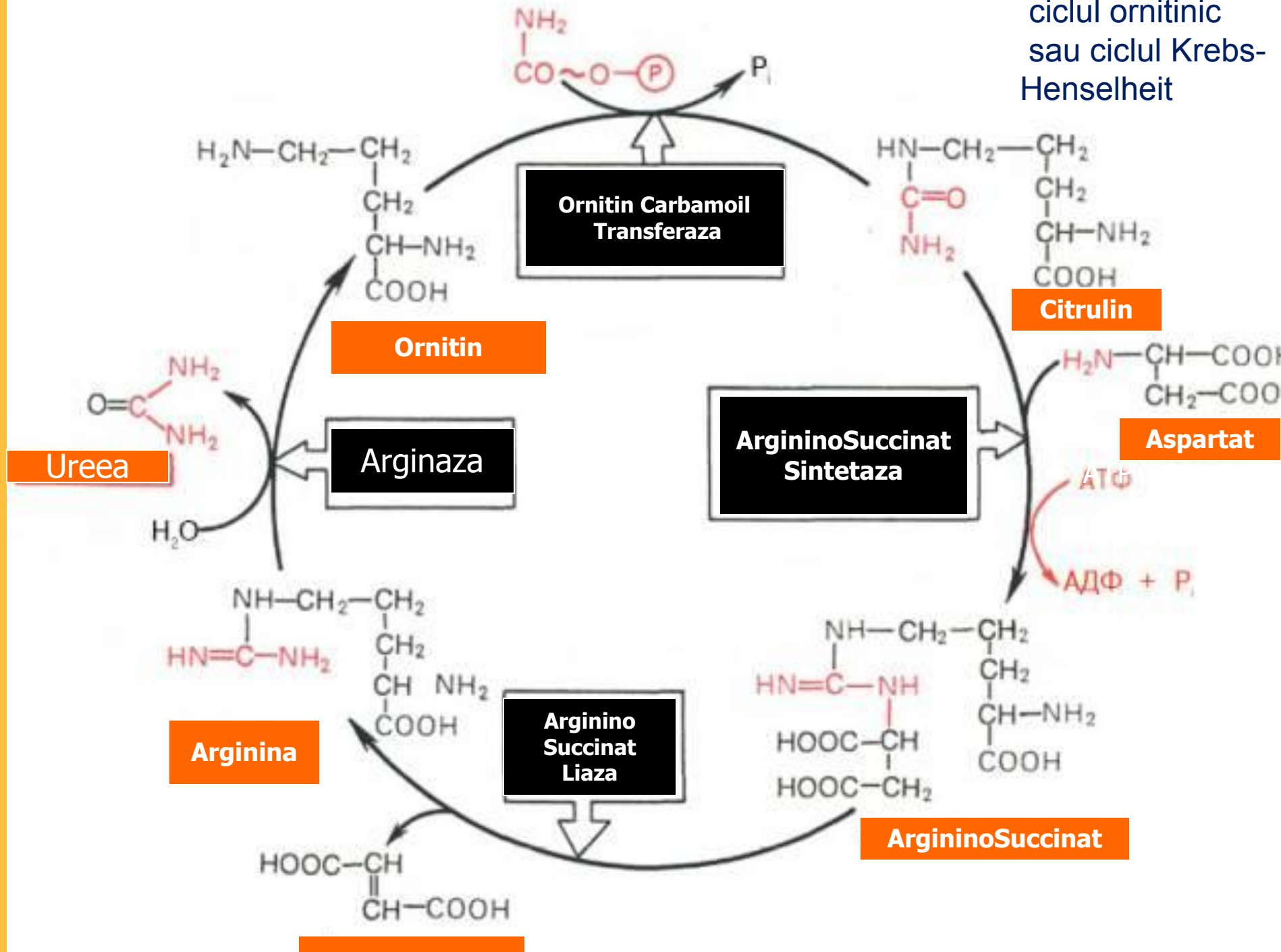
- are loc în ficat și în rinichi (într-o proporție redusă)
- constă în sinteza ureei din

- Ureea se formează prin **ciclul ornitinic sau ciclul Krebs- Henselheit**
- se elimină apoi pe cale renală.

ciclul ornitinic
sau ciclul Krebs-
Henselheit

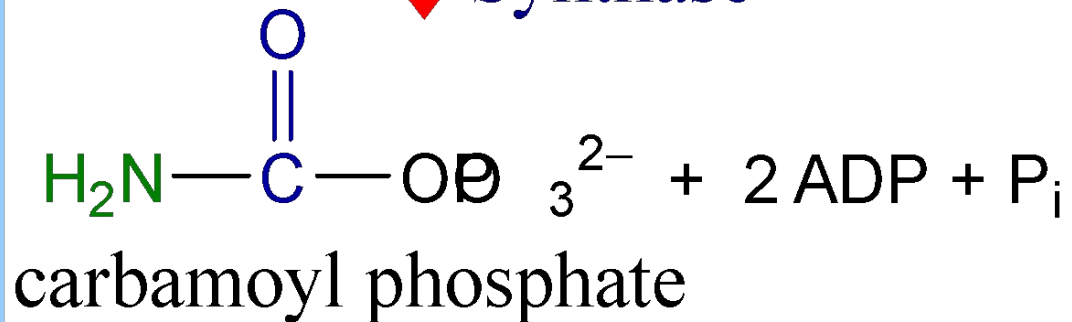
Sinteza ureei (Krebs-Henseleit) ciclul ornitinic sau ureogenetic

În mitocondrii:
E-carbomoilfosfat-
sintetază

1. Sinteza carbomoilfosfatului

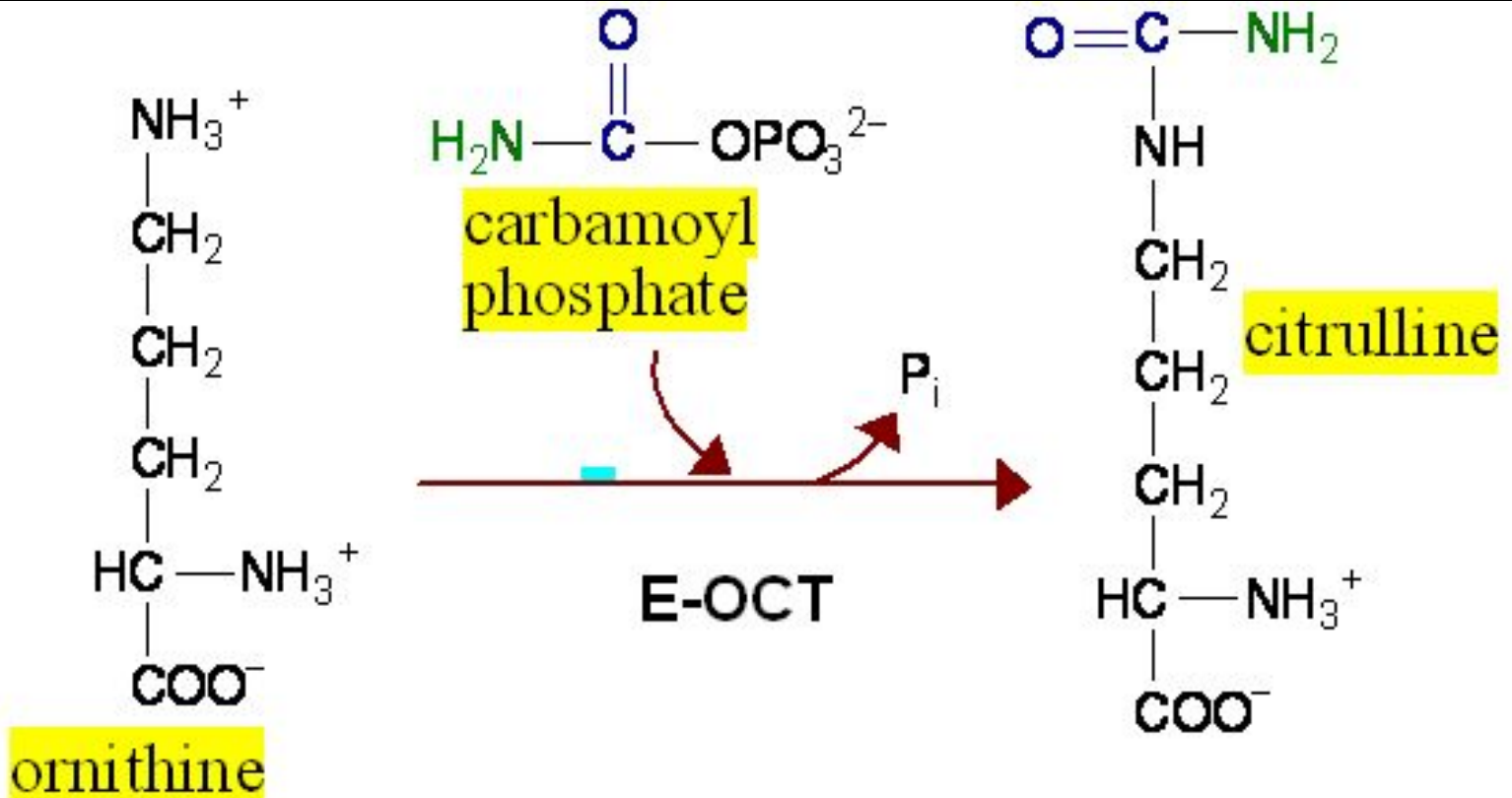

↓ Carbamoyl Phosphate
Synthase

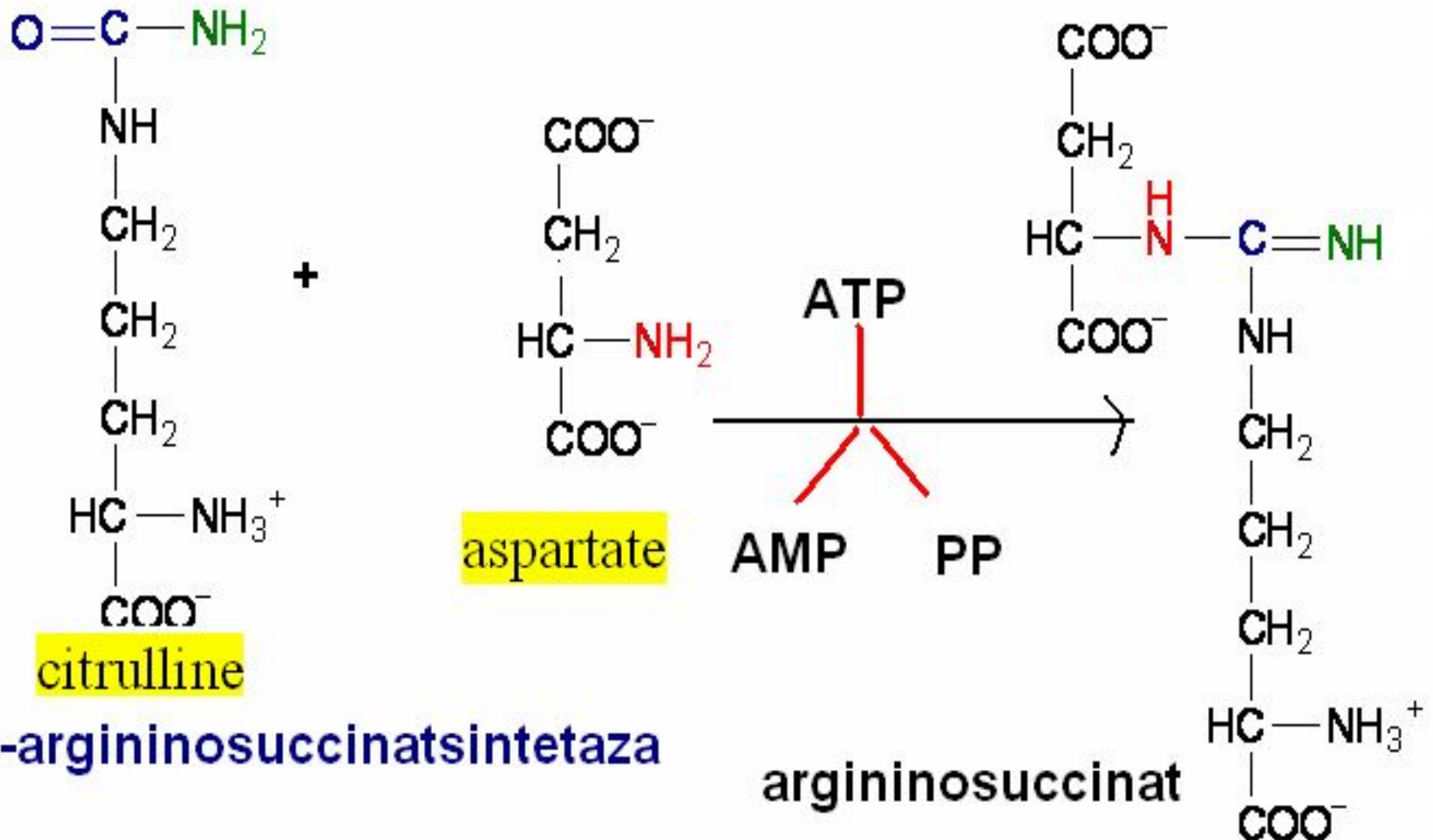
2. Transferul carbomoi fosfatului pe ornitină-citrulinei

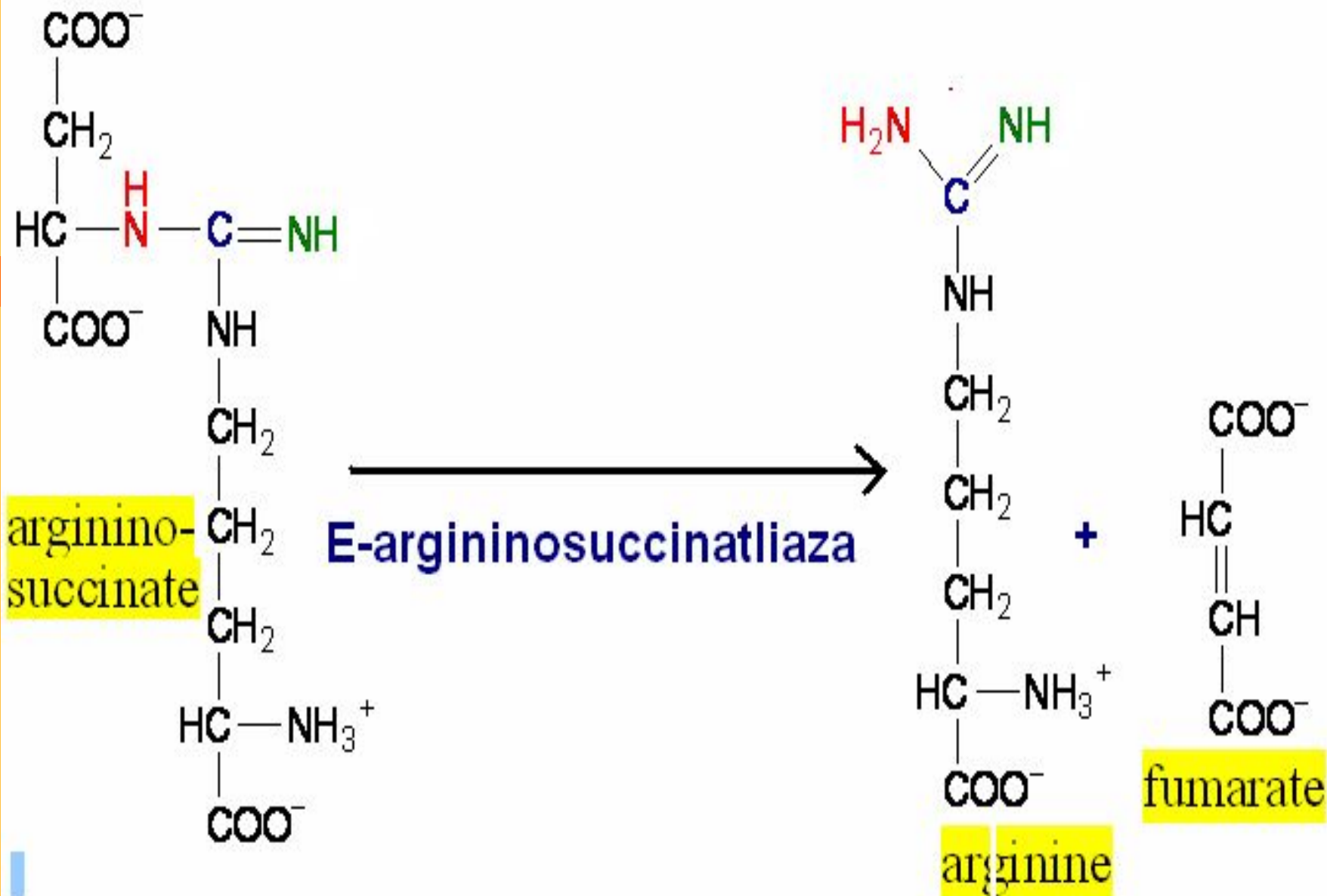
E- ornitin-carbomoi-transferază

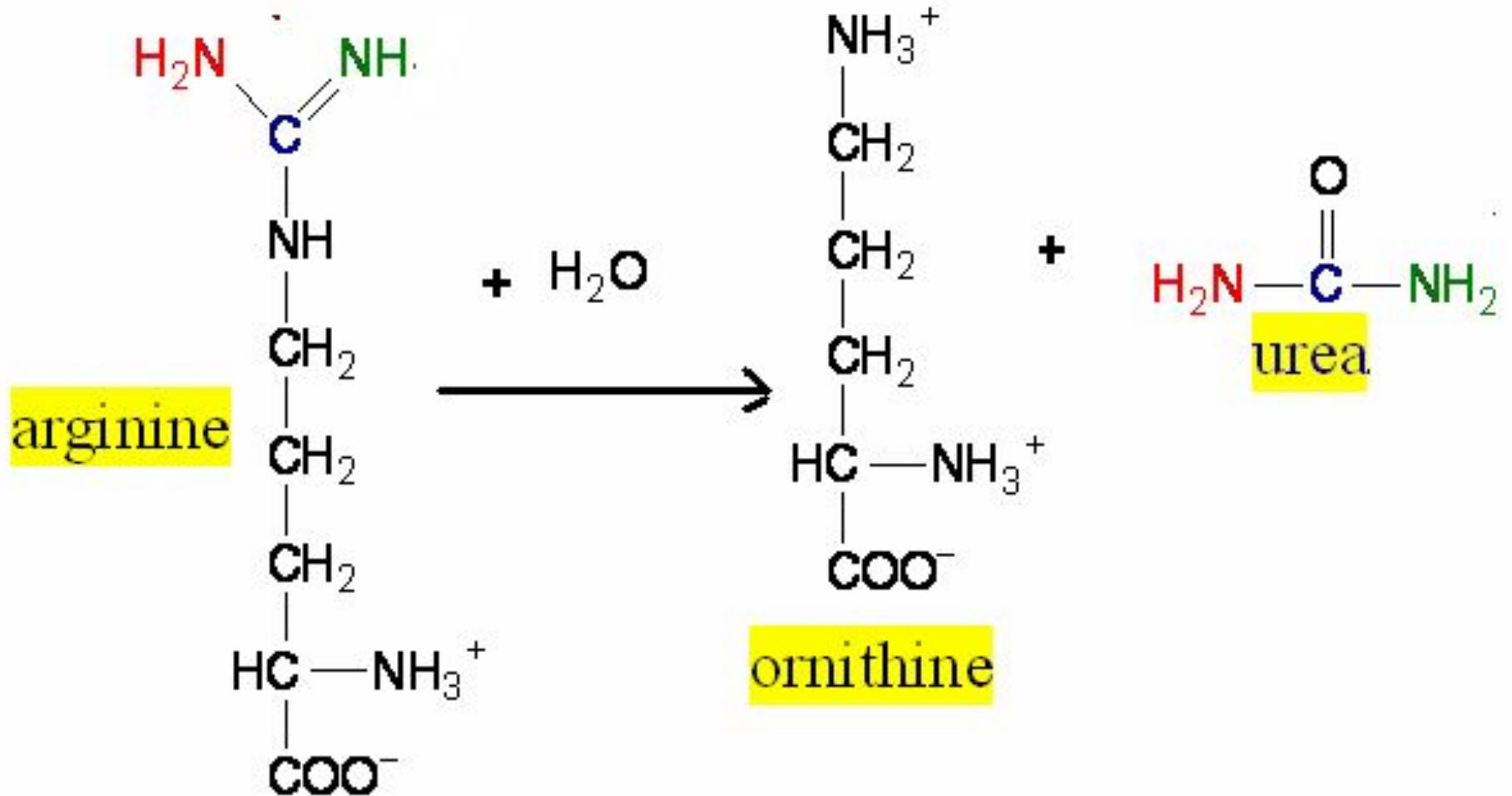
În citozol:

Condensarea citrulinei cu Aspartat

E- Arginaza:
Activată- Co, Mn
Inhibată- ornitină și Lyz

Reacția sumară a urogenezei

- $\text{CO}_2 + \text{NH}_3 + 3\text{ATP} + \text{Asp} + 2\text{H}_2\text{O} \longrightarrow$
 $\text{Urea} + 2\text{ADP} + 2\text{P}_i + \text{AMP} + \text{PP}_i + \text{fumarat}$